

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/2
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov.
zavodu št. 11.842.

Deklaracijska debata na višku

Velik govor Svetozarja Pribičevića — Uničujoča kritika vladne politike — Nesrečna obramba zun. ministra — Veliki kravali, povzročeni po klerikalnih

Beograd, 11. avgusta, r. Tudi današnja dopoldanska seja skupščine je bila zelo živahna in polna incidentov. Po izvršenih formalnostih je dr. Lukinić zahteval od predsednika skupščine pojasnilo, zakaj se vlada ne udeležuje razprave. Oglasil se tu ni še niti eden od vladinih poslancev. Navzlic temu boče vlada deklaracijsko debato že zaključiti. Sodelovanje vlade in vladnih strank v debati je pa tem potrebnejše, ker je vrhovni gospodarstvenik bloka Stjepan Radić podal sovjetskemu časopisu drugo deklaracijo o značaju in pomenu sedanje vlade in njene politike, deklaracijo, ki se bistveno razlikuje od Davidovičevih izjav. Katera je sedaj merodajna. Dr. Lukinić vpraša zato predsednika skupščine, ali more pripraviti vlado, da se brez obotavljanja izjavi o politiki Radića, kar je v tesni zvezi s temelji naše države in obstoječega družabnega reda. Dr. Lukinić je prečital sobotno posebno izdano «Slobodnega Doma». Predsednik skupščine Jovanović je odgovoril, da mu ni mogoče avtentično ugotoviti dogodke, ki se odigravajo zunaj mej naše države. Zato je kompetentna vlada.

Skupščina je prešla nato na dnevni red tu je govoril prvi poslanec Tajić (rad.).

Vlada brani deklaracijo

Med splošnim zanimanjem se je oglasil nato k besedi zunanji minister dr. Marinković, ki je izjavil: «Vlada je v svoji deklaraciji meritorno dovolj pojasnila svojo politiko. Kritike so bile naperjene predvsem proti stvarim, ki v deklaraciji niso bile omenjene. Ne vem, zakaj naj se imenuje v deklaraciji ustava (klici: «Radić Radić!»). Radić naj diktira vladi, kaj naj pove. Ako bi imela vlada namen, da izpremeni ustavo, potem bi govorila v deklaraciji tudi o ustavi (klici: «Ali ste proli reviziji, ali za revizijo?»). Prišel sem še pred 18 leti v skupščino z revizionističnim programom in sem bil 18 let za revizijo ustave. (Ne delajte dovtipov!) Vlada bo izvedla najvažnejše principe ustave, da ne ostanejo na papirju načela narodnega jedinstva, ki so izražena v ustavi. Ustava je bila zgrajena dejanski na temelju, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod, vendar pa je dejstvo, da ne mislijo in ne čutijo vsi tako. Takšni ljudje se nahajajo v vladni večini in tudi v opozicijskih vrstah ljudje, ki ne mislijo tako. Ako so Hrvati in Srbi suveren narod, potem obstoja tudi suveren hrvatski narod. Deklaracija koalicijske vlade obsega to, v čemer so se koalirane vladne stranke zediniše. Za kritiko merodajno bo vedno samo to, kar se nahaja v deklaraciji. (Burni klici: Saj se tam ničesar ne nahaja!)

Minister je odgovarjal na to na očitke, da je vlada krenila v novo smer. On ni mnenja, da je naše državno edinstvo naravno na centralizmu. Zavrača trditve, da je prišel pasus o Rusiji v deklaraciji, da je ta pasus napisal on sam, ne da bi ga pozneje izpremenil. Kako bo delala vlada za obnovitev odnošajev z Rusijo, za to je merodajna deklaracija sama. Obnovitev odnošajev z Rusijo ni tako priprosta stvar, kakor obnovitev odnošajev z Albanijo. Paziti je treba na to, ali Rusija priznava ostale vlade, ker je prišla sovjetska vlada na ta način na krmilo, da je proglasila nepriznanje vseh ostalih vlad buržuazije in zanikala veljavnost mednarodnega prava. Vprašanje pa je sedaj, ali se bo Rusija vrnila k priznanju mednarodnega prava, ali pa naj se razpravlja na kaki drugi podlagi. «Tako je razumeti dotični pasus v deklaraciji in ravno tako tudi naša solidarnost z zapadno-evropskimi državami v tem vprašanju. Deklaracija je bila sestavljena v soglasju med skuplinami, sicer pa stoji vsaka od teh na svojem programu.

Dr. Marinković je za tem razpravljal o odnošajih s sosednimi državami in naglašal, da dela vlada na naše ozemlje, jetelejske in prisrčne odnošaje s sosedji. Ako pa bodo iz Bolgarije in Albanije še naprej pošiljali tolpe na naše ozemlje, potem so nemogoči korektni odnošaji. (Ploskanje). (Trifković klice: Radić pa pravi v «Slobodnem Domu», da živijo v Makedoniji Bolgari ne pa srbski narod.) Minister Marinković: V tej hiši in zunaj nje ni nobenega človeka in stranke, ki bi mogel hoteti, da odstopimo le ped zemlje sovražnikom. (Te ministrove besede so izzvale velik nemir. Klici: Kaj pravijo radičevci?)

Predsednik je nato odredil 10 minutni odmor. Po odmoru je dr. Marinković nadaljeval svoj govor ter je najprej razpravljalo o naših odnošajih napram Italiji. Naglašal, da so stranke današnje vlade bile proti zvezi z Italijo, izvzemši ministra Nastasa Petrovića. Sedaj so pristale nanjo, samo da bi imela država več koristi od tega.

Dr. Marinković se končno zopet vrača na notranjo vladno politiko in velli, da vsebuje vse, kar ima povedati, vladna deklaracija. Druga spoznanja ni. (Opozicija pripominja: «Radić trdi baš nasprotno!») Govornik razlaga obširno vladno izjavo. Da pride do sporazuma, je vlada namesto dosedanje bojaželjnosti in napetih razmer ustvarila razpoloženje za ponehanje strasti in za sporazum. (Medklici: Kladenj, Metković, Derventa!)

Seja se je zaključila opoldne in nadaljevala ob 17.

Velik govor Svetozarja Pribičevića

Kot prvi na popoldanski seji je povzel besedo poslanec Svetozar Pribičević. Njegov govor je trajal dve in pol uri in je napravil globok utis. Opozicija mu je burno ploskala in pritrjevala. Govornikova izvrstno dokumentirana izjava se je padala na blokaše kakor udarci. Davidovičevi demokrati so molčali, samo radičevci so vpili od jeze. Bilo je dovolj, da se je pojavil g. Pribičević na tribuni, že so radičevci začeli kričati.

V največjem hrupu začenja Pribičević svoj govor in pravi, da ne vsebuje vladna izjava nobenega programa.

O nobeni javni panogi javnega življenja ne reče jasne besede. (Velik nemir. Posebno kraljira zemljoradnik Voja Lazić, tako da ga mora predsednik kaznovati s pismenim opominom.) Nova vlada imenuje sama z različnimi imeni. Pravi, da je vlada čistih rok, potem zopet, da je režim in končno vlada «narodnega sporazuma». Ako gremo s stališča narodnosti je vseeno, kateri del naroda je na vladi, ali katero pleme našega naroda.

S stališča «sporazuma»

pa to ni vseeno. Ako je g. Davidović sestavil vlado sporazuma, bi morala biti v njej večina Srbov, večina Hrvatov in večina Slovencev. Kako pa je v resnici sestavljena vlada «narodnega sporazuma»?

Srbski del naroda

je po svoji ogromni večini proti današnjemu kabinetu. (Burno ploskanje pri opoziciji. Nekaj poslancev vladnih skupin klice: «To je jugoslovenska vlada!») Ne, gospodje, Vi odklanjate stališče narodnega edinstva, izbrali ste si stališče sporazuma in kot taki stojite pred to zbornico! (Protesti pri vladnih strankah.) Ta konstatacija je vladi neljuba, ker se hoče pred vso državo in tudi pred inozemstvom pokazati kot vlada narodne sloge, ne more pa pokazati, da stoji za njo tudi srbski del naroda. Ko so se lani vodili razgovori

s hrvatskim delom našega naroda

je proglasil Stjepan Radić samo radikalno stranko za «pravo zastopnico srbskega naroda» in izjavil, da se more razsvetljevati edino le z njo. Danes stojimo pred situacijo, da je stranka g. Radića začela pogajanja z manjšino srbskega dela naroda, da se sestavi vlada «sloge srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda». (Burno ploskanje pri opoziciji.) Meni je vseeno, ali vladajo Hrvati ali Slovenci v naši državi, samo da vladajo dobro in pošteno. Toda vi, ki hočete imeti kabinet «narodne sloge», morate imeti v svoji vladi večino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tega pa nimate. (Živahno odobravanje pri opoziciji, hrupni ugovori pri vladnih skupinah.) Hočem pokazati, kaj je sloge v vladi. Poglejte samo

kako je vlada sestavljena.

Ne bi se čudil, da je jugoslovenska muslimanska organizacija prevzela finančno ministrstvo, ako bi bil njen zastopnik prvi strokovnjak v državi. Smatral bi, to kot normalno in naravno. Toda poleg tolikih kapacitet v stranki g. Davidovića, prevzame ta resort človek, ki o finančni absolutno nič ne razume. (Viharno odobravanje pri opoziciji.) Dr. Spahovi postal finančni minister zato, ker je finančni strokovnjak, ali finančni organizator, ampak le zato, da pokaže v Bosni kaj vse premore njegova organizacija. (Klici pri opoziciji «sramota!»). Kakšna sloge je to, kakšna vlada narodne sloge, ako ne more biti finančni minister dr. Voja Veljković ali dr. Kumanudi, ampak mora biti dr. Mehmed Spahovi (Klici pri opoziciji: «Kje je Slavko Sečurov?» Burni smeh.) V Franciji je navada, da je finančni minister tudi budžetni referent. Zamislite si, gospodje, našega proračunskega referenta Sečurova, ki mora biti državni podtajnik pri dr. Spahovi! (Smeh na klopeh opozicije).

Slovenski klerikalci

so prevzeli vse privredne resorte. Ne bi temu oporekali, ako bi bili ti gospodje strokovnjaki v teh vprašanjih. Toda g. Veseniak mi bo moral sam priznati, da

ni strokovnjak v zadevah agrarne reforme. Gospodje od SLS, ali kakor jo nazivljajo radičevci «popovska stranka», so prevzeli ta ministrstva, da pokažejo g. Davidoviću, da so močni v sedanjem položaju. Toda ne samo gospodarske resorte imajo oni v rokah, ampak tudi

našo prosveto,

ki ji stoji na čelu šef klerikalizma in ultramontanske shizme. (Velik nemir v zbornici.) G. Davidović, ki ima pred očmi napredno učiteljstvo, hoče veljati kot ideal, ki se je vedno hvallal, da je branitelj napredne in svobodne misli. Zaradi klerikalnih strankarskih računov je izročil našo prosveto stranki, ki je sestavljena del črne internacionale in ki je odvisna od Vatikana. (Burno ploskanje pri opoziciji.) To ministrstvo je izročeno stranki, čije glavna stvar je klerikalna in šele potem narodna, odnosno plemenska propaganda. (Burno odobravanje pri poslancih opozicije.) Tako sestavljena vlada zastopnikov mohamedanskih begov in klerikalcev

hoče v naših očeh in pred inozemstvom veljati za napredno, za levičarsko, kot stranka levičarskega bloka, ana.ogna on. vladi, ki je danes na krmilu v Franciji (Burni smeh). In kaj je

geslo današnje francoske vlade?

Njeno geslo je, boj zoper klerikalizem. Ko je prišel na vlado Herriot, ki nam je simpatičen ne samo kot francoski rodoljub in državnik, ampak tudi kot bojevnik proti klerikalizmu, je podal v senatu in v zbornici izjavo, da je glavna točka njegovega programa boj zoper klerikalizem, ki ga hoče strogo izvesti v političnih reformah, predvsem v splošnavju načela laiške šole in pouka in ukinitvju diplomatskih odnošajev z Vatikanom Herriot bi se čudil, ako bi slišal, da se z njim vzporeduje na Balkanu vlada, v kateri sede klerikalci. Ljudje s takim programom spadajo na Francoskem med skrajne desničarje, pri nas pa se nazivljajo levičarje, ker pač sede na levi strani skupščine. (Burni smeh).

Pribičević analizira potem sestavo vlade.

Govori najprej o Spahovi muslimanski organizaciji. Nič ne more biti član teke stranke, ako ni musliman. Ali je na zapadu kaka levičarska vlada, ki zahteva da mora biti njen član katolik ali musliman? Je to verska stranka in, ker je omejena le na Bosno, tudi obenem pokrajinska. Stranka g. Korošca je stranka rimskih klerikalcev. V njegovo stranko ne more noben nekatolik. Ta stranka je regionalna, omejena samo na Slovenijo.

Ta vlada, ki jo sestavljajo konfesionalne in regionalne stranke se nam hoče predstaviti za levičarsko in napredno vlado! (Burno pritrjevanje.) Najbolje se so smestili v vladi slovenski klerikalci. G. Korošcu se je posrečilo, da je član več blokov. Predvsem je v zagrebškem tederističnem bloku, ki ga tvorijo on, Spahovi in Radić. Potem je vstopil v opozicijski blok z Davidovičem in Spahom. Za tem je g. Korošec skušal razširiti svojo politiko blokov in hotel vstopiti v blok z radikalno stranko. Njega nič ne ovira, da ne bi bil obenem v vseh imenovanih blokih z g. Radićem, Davidovičem in Pašičem. To je fina politika, gospodje. G. Korošcu, ki je šef klerikalne stranke, je uspelo, da je dobil narodno prosveto v svoje roke. (Klici: Sramota!) Francija, ki je čisto katoliška država... (dr. Hohnjec: so tudi protestante. Pribičević: Koliko jih je? Hohnjec: Dostj jih je. Smeh. Pribičević: 4 procen te jih je...) gospodje v tej državi nobenemu ne pade na um izročiti prosveto, šole in deco klerikalcem. Dvomim, da je v Evropi človek, ki ne pozna onih značilnih besed Gombette: klerikalizem to je sovražnik glasbeštva. (Ploskanje in klici: Tako je, tako je! Protest iz vladnih grup.

V nadaljnjem govoru g. Pribičević o načelih vladnih skupin.

Načela, ideje, programi se smatrajo v prečanskih krajih kot evangliji. To se ne more reči za program, ki ga imajo demokrati g. Davidovića. G. Davidović pravi, da so to fraze, a g. Radić ne misli tako. Pozivljam gospode iz vrst HRSS da se izjavijo ali ne mislijo resno o svojem programu. (Radičevci: Resno, resno!) Govornik citira «Slobodni Dom», ki piše v svoji številki od 27. julija, torej tri dni po sestavi vlade, o Makedoniji sledeče: Današnja bolgarska vlada je najboljši pokvarjena in najbolj odurna vlada na Balkanu. Zato se je pogodila s Pašičem. A pogodila se je v tem, da je izdala Makedonce Pašiču. (Strahoviti nemiri.)

Obstane kraljevske vlade je odvisen od HRSS.

ki zahteva nezavisno hrvatsko republiko v mednarodno priznanih mejah južnih Slovanov, in ki poleg tega izjavlja, da v

Radić zopet v Jugoslaviji

VČERAJ POPOLDNE SE JE VRNIL RADIĆ PREKO MARIBORA V ZAGREB. — NA PRITISK VLADE JE IZOSTAL SVEČAN SPREJEM.

Maribor, 11. avgusta, s. Danes ob pol 14. je prispel z dunajskim brzovlakom čez našo granico Stjepan Radić. V njegovem spremstvu sta se nahajala njegov zet inž. Košutić in podpredsednik HRSS dr. Maček, ki se je v soboto odpeljal na Dunaj.

Radić je imel s svojimi tovariši rezerviran kupé I. razreda.

Obmejne oblasti so bile v največji zadregi, kaj naj z njim storijo. Proti Radiću tečejo preiskave radi veleizdaje iz prejšnja vlada je bila vsem pograničnim uradom izdala naredbo, da ga takoj aretirajo, čim bi prekorajčil granico. Ko so carinski organi vstopili v kupé se je Radić ohlo oglasil: »Tu nimate nikakvog posla« ter je pokazal diplomatski potni list izstavljen od zunanjega ministra. Z diplomatskim pasušem se je izkazal tudi napram policijskim organom.

Na kolodvoru se je kmalu razneslo, da se nahaja v dunajskem brzovlaku Radić. Radovedna publika pa ni prišla na svoj račun, ker se je Radić skrčil in je zagnil vsa okna z zavesami.

Napram sepotniku, ki ga je spoznal v koridorju in ogovoril, je Radić izjavil: Kakor sem že svoj čas naznanil, se vračam sedaj, ko je došla na krmilo prijateljska vlada, v svojo hrvatsko domovino, da nadaljujem borbo za osvoboditev hrvatskega naroda. Vse gre dobro. Nova vlada ima moje popolno zaupanje. Podpiral jo bom, da omogočim smotreni razvoj načrtov, ki so merodajni za politiko HRSS. V Beograd ne grem. Hrvatsko narodno zastopstvo ho v beograjski skupščini podpiralo g. Davidovića, doktor bo treba. Vse drugo bomo videli. Na vpra-

šanje, katero akcijo hoče najprej podvzeti in ali bo zahteval, da njegovi pristajali prevzamejo politično upravo Hrvatske g. Radić ni hotel dati nobene izjave. Naglo se je obrnil ter dejal: Sedaj ni čas govoriti, temveč treba je delati. HRSS se bliža svoji zmagi.

Po polurnem postanku je brzovlak uadajeval svojo pot proti Zagrebu.

Zagreb, 11. avgusta, r. Danes okoli pol 6. popoldne se je pripeljal z brzim vlakom z Dunaja Stjepan Radić v spremstvu svoje hčerke in inženirja Košutića ter podpredsednika HRSS dr. Mačka, ki sta se mu peljala naproti. Radić je s svojim spremstvom izstopil na bivšem južnem kolodvoru. Sprejema ni bilo nobenega. Radić je naglo odšel s kolodvora in sedel v izvoška k hčerko in dr. Mačkoma, v drugem vozu pa se je peljal inženir Košutić s prtljago. Oba voza sta se hitro peljala k Prpičevi palači, kjer je izstopil Radić. Pred hišo se je zbralo kakih 50 omladincev, ki so klicali: «Živio pobeđniče!» Radić se je prikazal na balkon in se zahvalil s poklonom. Izpregovoril pa ni niti ene besede. Kasneje je prišlo pred palačo nekaj sto ljudi, večinoma mladeničev, ki so hoteli prirediti Radiću manifestačje. Kmalu je prišel oddelek policije in policijski uradnik je sprostol ljudem, da je po višjem nalogu prepovedana vsaka manifestačja in jih je prosil, naj se razidejo, kar so manifestanti tudi storili. V hišo k Radiću ni prišel nihče.

Stjepan Radić izgleda zelo dobro in nihče ne bi rekel, da je bolan. Malo se je tudi odebil in pobelil.

Makedoniji ni srbskega naroda. Zato v vladni deklaraciji ni niti stavka o narodnem in državnem edinstvu. (Burno pritrjevanje.)

V tem so pričeli radičevci po povelju g. Predavca zapuščati skupščinsko dvorano. (Opozicija jih ironično pozdravlja: «Srečno pot!») V deklaraciji vlade tudi

ni stavka o jugoslovenstvu.

Prosim gospode iz vladnih grup, da vzamejo mikroskop in da poiščejo v tej deklaraciji «velikega Jugoslovena» g. Davidovića, ki je izdal krilatice: Jugosloveni na okup! (Burni klici z vseh strani.) Edini znaki jugoslovenstva v tej vladi so «jugoslovenska» muslimanska organizacija g. Spaha in «Jugoslovenski klub» Koroščevih klerikalcev. (Burni smeh.) Zakaj se je g. Davidović odrekel? Ker je prva vladna grupa HRSS, ki noče ničesar slišati o jugoslovenstvu! (Tako je!) Demokratska stranka je osnovana na ideji narodnega edinstva. To je opravičilo njene eksistence. Zalostno, da Davidovičeva grupa ne upa več govoriti o svoji glavni ideji! G. Voja Marinković je pojasnjeval.

zakaj deklaracija ne omenja ustave. Ne vem ali je tukaj g. Žika Rafajlović, ki je nekoli v imenu demokratskega kluba ob priliki prijete deklaracije homogene radikalne vlade g. Pašiča v glavnem prigovarjal to, da se ne omenja ustava. G. Voja Marinković se brani ter pravi: Mi ne mislimo ustave spreminjati. Ako bi jo hoteli spreminjati, potem bi stavili tozadnevni predlog. G. Nastas Petrović pa je rekel, da je sicer glasoval za vidovdansko ustavo, v duši in srcu pa je proti njej. Ker je on razen predsednika vlade eden najvažnejših mož v kabinetu, znači njegova izjava, da je to

protiustavna vlada.

ki dela proti vidovdanski ustavi. Potem lahko razumemo, zakaj se ne omenja ustava. G. Voja Marinković nas tolaži, da vlada ne bo spremenila ustave. Seveda, gospodje Vi niti niste dobili mandata za spremembo ustave. Ne molčite torej zato, ker hočete spreminjati ustavo, ampak ker je ne morete! (Burno ploskanje v opoziciji.)

Trdi se gospodje, da je narodno edinstvo zapečatenost s krvjo, in da se bo ako bo treba tudi s krvjo branilo!

Dolgotrajno odobravanje in vzklapanje: Tako je, živel Pribičević! S to izjavo se lahko vsi strinjamo, vsi, ki smo za narodno in državno edinstvo. (Odobrovanje v opoziciji.) Ali francoski revolucionarji niso s krvjo branili jedinstva Francije? Da ni bilo tega, ne bi bilo moderne Francije.

Mi imamo danes pred seboj vlado, ki po izjavi zunanjega ministra ni slozna v glavni točki, v vprašanju narodnega edinstva. To je najvažnejše vprašanje. Ustava pravi, da mora šola učiti deco, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod. G. Korošec, ki ima v rokah prosveto, ni za narodno edinstvo. Kako bomo učili

deco? Da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod ali trije narodi? Ali bo veljalo, kar predpisuje ustava ali to, kar meni minister prosvete? (Burno pritrjevanje.)

G. Davidović je na svojem zborovanju tik pred sestavo vlade povdarjal, da se je sestavil opozicijski blok z namenom, da izvede edinstvo. G. Davidović ne sme javno povedati demokratski publikli, da vodi kako drugo politiko, nego politiko narodnega in državnega edinstva. Zato govori svojim volilem, da bo on provedel to edinstvo. Drugače ne sme reči. G. Korošec pa je izdal proglas, v katerem pravi, da Slovenci, Hrvati in Srbi niso en narod in zahteva za Hrvate in Slovence samopredeljenje. G. Pašič, g. Trifković, jaz in vsi drugi politiki smo zahtevali samopredeljenje, toda za naš celokupen narod in zahtevali smo ga za Srbe, Hrvate in Slovence v njihovi skupni zajednici, kot en narod. Nismo pa in nemoremo zahtevati za Srbe posebno, za Hrvate posebno in za Slovence posebno opredeljenje. Samopredelitev za poedine dele našega naroda, bi značila naše državno razsulo.

Kako more g. Davidović sprovesti narodno edinstvo v sporazumu z onimi, ki se protivijo temu edinstvu? (Burno pritrjevanje.) Ko je g. Herriot zahteval provedbo cerkveno-političnih zakonov v Franciji, se je zvezal s socialisti, ne pa s klerikalci.

Kako se more

provesti ideja s protivniki ideje?

V politiki se more zvezati samo ono, kar je po idejah sorodno, ne pa kar je oddaljeno med seboj, kakor nebo in zemlja, kakor svetloba in tema. Hrvatska seljačka republika je tako daleč od državnega edinstva, kakor nebo od zemlje. Naj mi kdo pove ali je to resna politika, ki jo vodi danes g. Davidović in ali more on učvrstiti narodno edinstvo z največjim protivniki edinstva?

V toku nadaljnega govora g. Pribičevića je prišlo do velikih nemirov in skupščinska seja je morala biti prekinjena. Zbog je delil pamflete proti Pribičeviću. Ta je ob zaključku svojega govora izjavil, da smatra pod svojo častjo, se brniti proti obtožbam bivših avstrijskih slug. Opozicija je Pribičeviću prirejala burne ovacije.

Konec seje ob 21., prihodnja jutri.

VPRAŠANJE ZAGREBSKE HIDROCENTRALE.

Zagreb, 12. avgusta, r. Zagrebški gradonačelnik Heinzel je prejel od ljubljanskega velikega župana drja Balitica dopis v katerem se vse trditve, da je oblastna uprava odklonila koncesijo za zagrebško hidrocentralo pri Brežicah zavračajo kot neistinite. Veliki župan sporoča, da se dotični odlok še izdeluje in da bo v najkrajšem času izdelan ter se odločno zavaruje proti očitku, da bi bili za odločitev merodajni katerikoli politični moment.

Občinske volitve v mariborski oblasti

Tudi pri nedeljskih volitvah v severnem delu mariborske oblasti so naprednjaki na celi črti napredovali, klerikalci pa nazadovali. — Vse večje občine so v naprednih rokah

V nedeljo so se vršile občinske volitve v severnih srezih mariborske oblasti. Kakor pri vseh dosedanjih volitvah se je pokazalo tudi pri nedeljskih, da pridobiva demokratska in sploh napredna misel vedno trdnjeka tla med prebivalstvom po naši pokrajini, dočim klerikalci povsod in rapidno padajo. Ljudje so siti brezplodne hujskaške tigrovske politike in se vračajo v demokratsko stranko, katere politika je edina res stvarna in skozinsko dosledna.

Vsa štajerska mesta in vsi večji trgi imajo tudi napredno večino. V Sošanju klerikalci sploh niso postavili liste, Konjice, ki so bile dosedaj v klerikalnih rokah, so dobile napredno večino, ravno tako sta ostali v naprednih rokah mesti Ormož in Slov. Bistrica. Sijano se je postavil trg Središče, kjer so klerikalci obdržali komaj polovico dosedanjih mandatov, dočim so naprednjaki napredovali za 100 %.

V označbo klerikalnega nazadovanja sumo par primerov z lanskimi občinskim volitvami:

V občinah Črešnjavec, Pretež in Vrhloga so dobili klerikalci lani 160 glasov, letos 50 glasov. V občinah Pohorje in Zirkovci lani 223, leto 116. V Sp. Poljskavi lani 88, letos 40 glasov. V Sv. Križu nad Mariborom lani 162, letos 68 glasov. V Sv. Petru pri Mariboru lani 266, letos 179 glasov. V Središču in Obrežu lani 294, letos v obeh občinah 133 glasov. Sv. Lovrenc na dr. p.: lani 210, tokrat 94 in Sv. Barbara v Halozah: lani 78, letos 20 glasov.

Vsa čast zavednim naprednim in narodnim volilcem!

V naslednjem objavljamo posamezne izide, kolikor nam jih je bilo do volitvi znanih.

SREZ MARIBOR DESNI BREG.

Slovenska Bistrica: SLS 92 (7), Napredna meščanska 75 (5), gospodarska lista 76 (5). Zadnji dve sta demokratski. Brezje: KZ 30 (2), SLS Sp. Poljskava 57 (5), Km. delavska stranka 32 (2). Črešnjavec: SLS 43 (3), soc. dem. napredna 62 (6). Hošnica: Kmečka delavska str. 19 (2), SKZ 47 (5).

Sv. Martin na Poh.: SLS 38 (5), NRS 11 (2). Sp. Poljskava: SLS 40 (4), enotna gospodarska stranka (napredna) 115 (13). Pretež: SKZ 7 (2), slov. del. zveza 16 (5).

Vrhloga: gospodarska stranka (napredna) 60 (6), gospodar. in delavska stranka 31 (3).

Bohova: SLS 3 m., dom. kmečka stranka 4 m.

Dogoše: tri klerikalne liste 32 (3), 14 (2), 22 (2). Fram: Kmet. delavska stranka 7 m., zveza obrtnikov in delavcev 2 m.

Gorica: kmet. delavska zveza 30 (4), SLS 25 (2).

Sp. Hoče: zveza del. lj. 30 (3), stranka kmet. del. ljudstva 18 (1), SKZ 43 (4), obrt. del. SLS 6 (1).

Gor. Hoče: SLS 19 (3), združ. gosp. stranka 22 (4), obrt. str. 3 (0).

Sv. Lovrenc na Pohorju: SLS 43 (5), obrt. stranka (nemška) 69 (3), soc. dem. 42 (4).

Sv. Miklavž: Soc. dem. 38 (4), SLS 35 (3).

Morje: NRS 29 (3), SLS 34 (4).

Podbrežje: Kmet. obrt. del. (kler.) 89 (5), Narodna 55 (3), soc. dem. 298 (17). Podvaja: SLS 32 (4), kmet. del. stranka 15 (5).

Rače: SLS 42 (3), KDZ 10 (0), gosp. str. 59 (4), zveza obrtnikov in delavcev 26 (2), želarsko delavska zveza 8 (0).

Razvanje: Skupina Trinko 25 (2), SLS 35 (4), KDZ 29 (3).

Roznica: neodv. kmet. delavska stranka 11 (1), SLS 12 (2), Soc. dem. 22 (4).

Rdeči breg: SLS 50 (4), združena lista posestnikov in obrtnikov (napr.) 57 (5). Ruše: KDZ (kler.) 82 (5), soc. del. 84 (5), narodna napredna lista 98 (7).

Sloke: Del. str. 45 (4), SLS 17 (1), sam. str. 24 (2).

Studenec: soc. dem. 486 (17), združ. slov. lista 164 (6), komunisti 60 (2).

Tezno: Gospodarska delavska lista (soc.) 41 (3), nadstrankarska 91 (6).

Zirkovci: dve klerikalni listi 27 (2), napredna gospodarska stranka 47 (5).

V ostalih občinah je bila vložena samo po ena lista, pet obmejnih občin še ni volilo.

SREZ MARIBOR LEVI BREG.

Boč: SLS 15 (2), km. delavska str. 52 (7).

Ceršak: SLS 65 (5), gospodarska del. str. (napr.) 35 (2).

Dragučeva: SLS 24 (3), združena km. lista 40 (4).

Gradišče: SLS 27 (4), napredna 21 (3). Jančevska gora: SLS 35 (3), napredna 61 (6).

Kamnica: SLS 70 (7), socialisti 22 (2), JDS 7 (0).

Sv. Križ: Napredna gospodarska lista 75 (4), dve klerikalni listi 78 (5).

Sp. Duplek: SLS 73 (6), SKS 15 (1).

Krčevina: klerikalna lista (Inkretova) radi potvorbe podpisa razveljavljena; socialisti 95 (8), napredna gospodarska lista 96 (9).

Sv. Martin pri Vurbergu: SLS 42 (5), napredna gospodarska str. 24 (2).

Sv. Peter: napredna 95 (6), SLS 179 (11).

Poljiška vas: SLS 69 (6), napredna 10 (1).

Selnica na Dravi: SLS 39 (5), napredna 98 (12).

Vukovski dol: SLS 43 (4), napredna 28 (8).

Sv. Lenart v Slov. gor.: klerikalci in nemškutarji 75 (6), naprednjaki 48 (3).

Sv. Benedikt: SLS 56 (5), kmečka ljudska stranka 42 (4).

V dveh občinah (Sv. Marjeta na Dr. p. in Vrhloga) sta bili klerikalni listi razveljavljeni in izvoljeni samo napredni, v 16 občinah so bile vložene kompromisne, večinoma napredne liste, v ostalih občinah deloma lokalne, brez strankarskega obeležja, deloma klerikalne.

SREZ KONJICE.

Konjice: SLS 64 (8), JDS 65 (9), Nemška lista je bila razveljavljena.

Vitanje: Gosp. mešč. lista (nemška) 43 (3), slovenska gospodarska stranka 44 (4). Udeležba volilcev je bila skoro polnoštevna.

Stranice: SKS in JDS-lista 51 (6), SLS 42 (3).

Tolsti vrh: lista Ambrož 32 (1), JDS gospodarska stranka 43 (2), SLS 32 (2).

Zreče: napr. gospodarska str. (JDS) 68 (6), SLS 124 (11).

Padeški vrh: KDZ (SLS 31 (6), SLS 17 (3)).

V ostalih občinah je bila vložena samo po ena lista, v Vrhlogah pa sploh nobena.

SREZ SLOVENJGRADEČ.

Slovenjgradec: Napredna lista (demokrati in radikali) 64 glasov (5 mandatov), SLS 47 (3), združena gospodarska stranka, oziroma Nemci 65 (5), združeni socialistični blok (narodni socialisti in socialdemokrati) 59 (4). Na napredni listi so izvoljeni gg. Rojnik, Debevec, Sprah, Kopač in Druškovič.

Soštanj: meščansko-obrtna lista (slovenskonapredna v zvezi z zmernimi Nemci) 105 (8), slov. lista 34 (2), soc. dem. 100 (7).

Velenje: soc. demokrati 87 (6), SLS 229 (16), narodna lista 36 (3).

Šmartno pri Slovenjgradu: Gospodarska stranka 62 (8), SLS 64 (9).

Topolšica: SKS 76 (5), KZ 66 (5), KDZ 40 (3), SLS 54 (4).

Št. Janj pri Dravogradu: KZ 64 (6), Kmečka SLS 23 (2), del. SLS 18 (1).

Št. Ilj pod Turjakom: SLS 105 (7), Združena lista SSS, SKS in KDZ 45 (2).

V Skaljah je bila socialdemokratska lista razveljavljena in je volitev odpadla, v ostalih občinah je bila vložena le po ena lista.

SREZ PREVALJE-MARENBERK.

Voliti je samo sodni okraj Marenberk, ker so se v prevaljskem okraju vršile volitve šele lani. Iz marenberškega okraja so nam doslej znani sledeči izidi:

Remšnik: SLS 93 (13), združ. km. in del. 3 (4).

Muta: soc. dem. 122 (8), slov. lista 27 (1).

Brezno: SLS 57 (5), kompromisna lista 48 (4).

Sv. Primož na Pohorju: SLS 40 (4), Km. del. zveza 35 (3).

Zg. Vižinga: dve lokalni listi brez strankarske barve, Sp. Vižinga 23 (9), Zg. Vižinga 20 (8).

SREZ PTUJ - ORMOŽ.

Središče: JDS je napredovala za več kot 100 odstotkov, dobila 119 glasov in izbojevala 8 mandatov. Napredna kmečka lista je dobila 84 glasov in 6 mandatov. Klerikalci so dobili 53 glasov in od dosedanjih mandatov rešili komaj 3.

Ormož: Demokrati so kljub najpogostejši protigagitaciji združenih klerikalcev in Nemcev izbojevali odločilno zmago. Dobili so 123 glasov in 11 mandatov, klerikalno - nemškutarjska lista pa 76 glasov in 6 mandatov.

Obrež: SLS 80 glasov, 5 mandatov, Združena napredna lista 47 (3), Združeni kmetiški delavci in obrtniki 22 (1).

Sv. Miklavž: Gospodarska lista 19 (1), SLS 74 (6), združeni volilci Sv. Miklavža 21 (2).

Sv. Tomaž: Skupina volilcev župana Škerleca 49 (3), Jugoslovenska stranka 74 (5), Gospodarska stranka 22 (1).

Trgovci: Napredna gospodarska lista 10 (1), SLS 38 (6).

Bitanj: SKS 45 (5), Kmečka delavska lista 9 (1), Gospodarska zveza 17 (1).

Vodrance: SLS 63 (5), Gospodarska stranka 25 (2).

Savci: Delavska zveza Fr. Kukovca 11 (1), Kmečka zveza Antona Goričana 33 (3), SLS 49 (5).

Rucmanci: Delavska ljudska stranka 70 (5), Kraj. str. Trnovci 14 (1), SLS 15 (1), Neodvisna gospodarska stranka 33 (2) mandata.

Pušinci: Gosp. ljudska str. 16 (3), SLS 24 (4).

Hum: Kmetiško delavska zveza 17 (2), SLS 43 (5).

Cvetkovi: Napredna lista gosp. strank 66 (5), Kmečka zveza 13 (1), NRS 16 (1), Kmečko obrtn. zveza 17 (1), SLS 20 (1).

Bučekci vrh: Lista gospodarskega napredka 23 (3), JDS (7) 13 (1), SLS 28 (3).

Breg: Gosp. str. 105 (7), Soc. dem. str. 138 (10).

Brstje: SKZ 37 (3), SLS 54 (4).

Dragovič: SKS 19 (4), Kmet. delavska zveza 19 (3).

Janeževci: SLS 28 (5), Kmečka zveza 13 (2).

Lotič: SLS 14 (5), Gosp. str. 5 (2).

Hajdini: SLS 4 (1), Kmečka zveza 15 (1), Lista Franca Pinteriča 29 (2), Lista napred. gosp. udruženja malih posestnikov in delavcev 45 (3), Lista združenih kmetov in delavcev 32 (2).

Moškanjci: Neodvisna stranka 35 (3), Gosp. str. 4 (0), SLS 41 (4).

Muletinci: SLS 26 (5), Gosp. zveza 14 (2).

Pasinje: Delavska gosp. str. 76 (7), SKS 86 (8), SLS 19 (1), Zveza posestnikov in delavcev 8 (1).

Podvinci: Kmečko delavska stranka 22 (2), SLS 52 (7).

Rogoznica: SLS 61 (6), Agrarna reforma skupnih interesentov 42 (3), Katoška socialistična stranka 6 (1).

Drstelja: SLS 28 (5), SKZ 16 (2).

Formin: SLS 20 (3), KZ 25 (4).

Gorenjski Vrh: SLS 54 (7), Slov. republik. kmet. delavska str. 23 (2).

Gruskovce: Slov. republ. seljaška str. 10 (5), Napredna gosp. lista 9 (4).

Polanci: Ljudska kmečka str. Vojsk 26 (4), Skupina Plohl 9 (1), SLS 31 (4).

Sv. Andraž v Slov. goricah: Gosp. napredna lista 27 (3), Gosp. str. SLS 113 (13), Splošna delavska stranka 11 (1).

Sv. Flojenc v Halozah: SLS 13 (6), KZ 4 (2), Delavska zveza 2 (1).

Pobrže: SLS 52 (3), KZ 15 (1), Kmečko delavska zveza 11 (1), Napr. str. 7 (0).

Zelarska stranka 29 (2), Napr. gosp. str. Drvenšek 8 (1), Obče gospodarske stranke Pohrže 19 (1).

Sv. Barbara v Halozah: Gosp. napr. 20 (2), Gosp. lista izven strank 36 (4), SLS 5 (1), Slov. republik. str. kmetov in delavcev 15 (2).

Sv. Lovrenc v Slov. goricah: KZ 38 (4), SLS 74 (5).

Slatina: SKZ 15 (3), Slov. republikanska seljaška str. 23 (4).

Sv. Lovrenc na Dravskem polju: SKS 116 (12), SKZ 94 (9), Združena delavska stranka 49 (4).

Dolena: SLS 32 (4), Gospodarska lista kat. obč. Rodni vrh 48 (5).

Jurovec: SLS 25 (3), Obrtniško kmetiška zveza 17 (1), Gosp. str. 25 (2), Zveza naprednih posestnikov in delavcev 13 (1).

Nova Cerkev: JDS 33 (4), KZ 11 (1), SLS 29 (4).

V 23 občinah ptujskega sodnega okraja je bila vložena samo po ena lista in to deloma samo napredne ali samoklerikalne, deloma kompromisne.

V 13 občinah ormoškega sodnega okraja je samo SLS liste. V 4 občinah kompromisne. Občina Vičanci ni vložila nobene.

Duca Melbista Bertum

Pred leti se je daleč na okrog vse smejalo, ko je dunajska «Neue Freie Presse» nasedla nekemu šaljivcu ter pričobila kot senzacija prve vrste menda iz Rima datirano brozjavko o dalekosežni politični akciji, ki jo je začel v parlamentu sloveči vojvoda Duca Melbista Bertum. Kmalu potem, ko je Preša izšla, je bilo namreč jasno, da jo je nekdo strašno potegnil in da Duca Melbista Bertum, ni nič drugega kot «Du Kamel bist aber dumm». (Ti «kamela» si! pa neumna).

Ta naslov bi lahko dal sedaj tudi «Slovenec» sebi in svojemu «izvirnemu» telefonskemu poročilu, ki ga je priobčil iz Postojne ok. veleizdajstvu Orjunašev ter o velikih svotah lir, s katerimi podkupuje fašisti naše Orjunaše. Tudi «Slovenec» se je namreč strašno blamiral.

Pred par dnevi je dobil pismo, ki nosi vse znake krute šale. «Slovenec» je na podlagi tega pisma obtožil Orjuna, da živi pod zaščito Mussolinijeve vlade. Njegovo zlobno veselje nad tem razkritjem je dalo nekemu povod, da je ponovil «Slovenec» telefoniral «senzacionalne» podatke, da so voditelji Orjuna plačani od italijanske vlade. Vsaka druga redakcija bi bila mistifikacija na prvi hvi spoznala. Klerikalcem pa so se od strastne zlobe zaiskrile oči in njihova klevetniška narava je očitno nesmisle vzela za «dokazana» dejstva. In tako je sobotni «Slovenec» objavil znane podatke o italijanskih stotisočakah.

Vse kar je treznega se je krohotalo, a vse kar je poštenega se je tudi škandaliziralo. «Slovenec» ni mogel niti 24 ur vzdržati moralčnega potresa in je v nedeljo sam sebe — demantiral. Seveda je vsega kriva — Orjuna in klerikalna zloba in denuncijantska strast se je pri «Slovenec» spreminila v «novo lopovstvo Orjuna»...

Škofov organ skuša sedaj svojo blamažo in sramoto pokriti z gostobesedno «razlago» iz katere pa je razvidno le to, da ni nasedel samo po neprevidnosti in neumnosti, nego še bolj vsled svoje strasti in zlobe, da bi škodoval nacionalističnemu pokretu. Da je skvarjena škofovska morala po sredi, dokazuje tudi dejstvo, da so klerikalci sobotno telefonsko vest o veleizdajstvu takoj telefonirali v vse beograjske liste, v katerih pa, siveza ne-

Razmejitve z Italijo gotova

TRIGLAV NAŠ, KOREKTURA PRI CERKNICI DOSPEŽENA, VPRASA ANINI POLITICNO.

Beograd, 11. avgusta. r. Od ponedeljka je zborovala v Opatiji naša in italijanska obmejna komisija, ki je razpravljala o definitivni ugotovitvi in o korekturah jugoslovensko - italijanske meje. Italijanski komisiji je načeloval general Vacelli, šef naše komisije je bil pukovnik Drašković. Komisija je v soboto svoje delo končala.

Vrh Triglava ostane Jugoslaviji. Meja gre tik pod vrhom.

Pri cerkniškem jezeru je dosežena korektura v prid Jugoslaviji. Granica bo tekla tako, da ostane celo jezero v jugoslovenski posesti.

Glede korektur pri Plavni odn. Hoterščici je naša komisija čvrsto vztrajala pri zahtevi, da naj iz gospodarskih, prometnih in tehničnih razlogov teče granica po katastralnih mejah. Komisiji se deljskega priznanja, da so mistificirali javnost s tem poročilom, seveda niso in ne bodo objavili. Svoj glavni namen — oblatenje Orjuna v beograjski javnosti — so dosegli. Še več! Tudi sobotno poročilo «Slovenca» je pisarna črno-zlatih denuncijantov porabila zato, da je opozorila ministra policije na «prevratnost Orjuna».

V cestele po živi zadnji čas škofov list samo še od laži, ki jih kot senzacija širi povsod, kjer je kak naivnež da se pustijo od «Slovenca» varati. Poroča se nam, da so vsi Orjunaši, o katerih je «Slovenec» pisal, da so zbežali v Italijo, ves čas v granicah naše države. G. Vlado Galzinja, nam je danes poslal uradno potrdilo, da je bil do 10. VIII. 1924 v vojaški službi pri 2. dačkem eskadronu konjiške podoficirske šole v Subotici. G. J. Debelak se je še včeraj javil, da dokazuje, da se nahaja v Ljubljani živ in zdrav. G. inž. Kranjec je 11. t. m. zopet nastopil svojo službo. Na dopust je odšel 1. t. m. ter ga porabil deloma za članske sestanke Orjuna. Deloma za očvrstitev svojega zdravja. Karkoli «Slovenec» napiše o «Orjuni», je laž. Zato je «Slovenec» škofov list in ima tudi papežev blagoslov.

Nekdanji dunajski Duca Melbista je, kakor je iz vsega razvidno, skromen gospod napram svojemu ljubljanskemu kolegu, ki zasluži v polni meri še eden pridevek. Ljubljanski «Duca» ni le «dumm», temveč je tudi v svoji duši pokvarjen in «Slovenčeva» razkritja niso le urnebnost blamaža, temveč tudi žalostna sramota škofovskega libela.

on tozadevnega predloga za določitev nagrade ni «niti sestavil, niti naročil za svojo osebo, res pa je, da je bivši gospod podžupan dr. Ivan Stanovnik kot častni predsednik stanovnjanskega oblastva i predlog za svojo nagrado sam in lastnoročno podpisal. G. dr. Stanovnik je eden prvih vodilnih mož SLS v Ljubljani, kar dokazuje, da ga je stranka postavila za ljubljanskega podžupana. Radovedni smo kaj pravi nato, da je prejel dr. Stanovnik 2000 Din nagrade za častno funkcijo, SLS, ki tvori bistven del sedanje vladne koalicije za pobijanje korupcije.

Borza

11. avgusta:

ZAGREB. Elektno tržišče se je pričelo tudi ta teden z neslanovitno tendenco. Večje zanimanje je bilo za Hipo, Slavonijo, Sečerana. Promet je bil v splošnem majhen. — V devizah je bila danes tendenca neznatno evrstejša. Tečajji so se v glavnem zadržali na bazi od petka, toda se tekmo borze v posameznih devizah poskočili. Posebno je poskočil Pariz, in sicer za preko 17 točk. Blaga ni bilo prevet in je morala Narodna banka intervenirati v devizah na London, Italijo in Prago. Promet je bil srednji, a trgovalo se je v glavnem v devizah na Italijo, Prago in Svico. Notirale so devize: Dunaj 0.1186 do 0.1158, Budimpešta 0.1065 do 0.1085, Bukarešta 36.75 do 39.75, Italija izplačilo 362.7 do 365.7, ček 362.5 do 365.5, London izplačilo 366.8 do 369.8, ček 366.5 do 369.5, New-York ček 80.6 do 81.6, Pariz 460 do 465, Praga 238.25 do 241.25, ček 237.5 do 240.5, Svica 1527.5 do 1537.5; valute: dolar 79.75 do 80.75, aK 0.1132.5 do 0.1152.5, K 237 do 0, funt 362.5 do 365.5, francoski frankl 455 do 0, mK 0.10 do 0.11; efekti: bančni papirji: Trgo 38 do 34, Hrvatska 4 do 42, Eskomptna 122 do 124, Hipo 13 do 64, Jugo 110 do 113, Ljubljanska kreditna 225 do 240, Praštediona 915 do 920, Etno 128 do 126, Slavenska 108 do 0, Srpska 139 do 140; industrijski papirji: P. ploščanja 110 do 112, Dubrovačka 725 do 735, Sečerana 1055 do 1045, Iste 80 do 81, Narodna žumska 77.5 do 80, Nihag 84 do 88, Gutmann 700 do 740, Slavonija 92 do 95, Trbovlje 480 do 495, Vevče 120 do 130; državni papirji: 7 odstotno posojilo 68 do 65, 4 odst. agrarne 22 do 0, Vojna škoda 130 do 124.

BEograd. Poslovalo se je nad curriško pariteto na hazi 6.5. Blaga je bilo priliko dovolj, toda po visokih tečajih. Narodna banka je pokrila povpraševanje v devizi na Italijo in deloma na Pariz in New-York. Tendence po borzi je bila nekoliko evrstejša. Notirale so devize: Dunaj 0.1188 do 0.1139, Budimpešta 0.1074 do 0.111, Bukarešta 36.75 do 37.25, Curih 1532 do 1534, London 366.5 do 369.75, Milan 363 do 364.5, New-York 81 do 81.5, Pariz 459 do 460, Praga 239 do 239.5, Sofija 0 do 62; efekti: 7 odst. posojilo 67 do 67.05, 4 odst. agrarne 24.5 do 25, Vojna škoda 134 do 134.5; termisni: Curih za 30. septembra

Naši kraji in ljudje

Neurje v Polhograjskem pogorju

NADALJNE POBROBNOSTI O STRAHOTNI KATASTROFI. — ŠTEVILO ŽRTEV SE VEDNO NARAŠČA. — NEIZMERNNA ŠKODA SE ŠE NE DA PRECENITI.

V nedeljo je pobitelo v Medvode, Soro, Škofjo Loko in Polhograjskem vse polno Ljubljancev in okoličanov ter tudi veliko ljudi iz Gorenjske. Vsi soglašajo v tem, da je bila to nedvomno največja vremenska katastrofa v zadnjih desetletjih v Sloveniji. Celotne slike sicer še vedno ni mogoče dobiti, toda škoda se čeni že sedaj na milijone in milijone dinarjev. Ljudstvo, ki ga je zadela nesreča, je silno potirto in prosi nujno pomoči. Vedno groznejša poročila prihajajo.

Potožja v dolini Ločnice.

Potok Ločnica je popolnoma poplavljal Ločniško dolino, ki je dolga pol- drugo uro hoda in široka 15—30 metrov. Voda je razdrila občinsko kolovozno cesto, ki vodi iz Sore v dolino do rudnika Knapovčev. Mestoma jo je tudi odnesla ali pa tako razrila, da so nastale skoro dva metra globoke kovanja. Leseni most pri Rakovniku pod Soro, preko katerega je vodila deželna cesta iz Medvod v Škofjo Loko, so valovi odnesli, od dveh drugih mostov v notranji dolini so ostali samo betonski stebri, dočim je voda odnesla vse mostovce. Na približno 20 krajih se je odrgalo pobočje hribov in se vsulo v potok. Materijal je deloma zasul strugo, deloma pa ga je potok odnesel dalje, ga razmetal po poljih in travnikih in iste popolnoma uničil. Potok Ločnica ne teče več v prejšnji strugi, ampak si je izbral čisto novo pot. Povsod je videti polno drevja, lesa in poljskih pridelkov. Dolina nudi v resnici pretresljivo sliko uničujočega dela razbesnelega elementa.

Prizadeti posestniki in človeške žrtve.

Najbolj so prizadeti sledeči posestniki: 1.) Tehovnikovi dediči na Tehovcu. Voda je porušila na južnem delu stene mlina in se je porušila tudi streha. Vdrila je tudi v notranjost in nanesla vanj peska in blata. 2.) Kočarju Janezu Rudolfu so odnesli valovi dve steni hiše, ki je močno opustošena tudi v notranjščini. 3.) Josipu Deteli je voda poplavela hišo in hlev, ju napolnila pod metra na debelo s peskom in blatom. Domači so se rešili na peč, njihova krava pa se je pred potopljenjem rešila tako, da se je postavila s sprednjimi nogami na klop in molila glavo iz voda. 4.) Posestniku Josipu Kozjaku je hudournik zasul hlev z gruščem. Dva vola sta se odtrgala od jasl. Enega so dobili v soboto dopoldne, drugega pa je potegnil s seboj hudournik in ga nesel več sto korakov daleč. Izveleki so ga končno močno pobitega iz potoka. Stiri krave so se rešile na napeženi grušč. Čelna stran hleva je porušena, dolžinska stena pa ima močne razpoke.

Najbolj pa je vsekar trpelo seno Ločnica. Z levega brega pridriži namreč tu v Ločnico iz Velikega Babnska hudournik Beli potok, ki je svojo 5 metrov globoko strugo popolnoma zasul z gruščem in valil nato po njem v Ločnico velike skale, ki so z vso silo priletele v hišo Marije Aličeve, njen pod in kozolec ter žago Matevža Šemiča. Marija Aličeva je imela nasproti mestu, kjer pridriži v Ločnico hudournik Beli potok, stancvanjsko poslopje, poleg pa pod s hlevom. Hudournik je stancvanjsko poslopje docela razrušil in je voda odnesla vse, razen temeljnih zidov. S kako strašno silo so butali valovi v hišo, je razvidno iz tega, da je bil en kot hiše vržen iz potoka 4 metre daleč. Pri polu in hlevu je izpodneslo spodnji del, nakar se je strešno ogrodje zrušilo.

Hiša smrti.

Marija Aličeva je živela s petimi otroki in zetom Nikolajem Aleksejevičem, bivšim ruskim vojnim vjetnikom, ki je poročil, kakor smo javili že v nedeljski številki, hčerko Aličeve, Katro. Od te družine so pri katastrofi utonili: Katarina Aleksejevičeva in njena hčerka Marija, stara dve leti; Alojzij Alič, star 12 let, ki so ga našli v potoku pod vasjo Soro; Angela Aličeva, stara 15 let in Vinko Alič, star 17 let. V hlevu sta se zadušila konj in krava.

Tik Aličevega posestva leži posotvo Matevža Šemiča, obstoječe iz hiše in kozolca-dvojnika. Ob hiši je montirana žaga na vodni pogon in turbina. Hudournik je izpodnesel stebre kozolca in ga zrušil. Pokvaril je voz pri žagi in napolnil odvodni kanal z gruščem. Podri je dalje 7 skladovnic žaganice in odnesel s seboj 200 hlobov. Voda je udrla tudi v stancvanjsko hišo in nanesla v turbino polno peska. Pred hišo v dovodnem kanalu je nagromadila vse polno drevja in lesa, ki ga je prinesla iz gornje ga dela doline. Šemič čeni škodo na 200.000 Din. Niemu je utonil tudi hlapec Justin Miha, ki so ga našli pri žagi pod Rakovniškim mostom. Aličeve otroke in Justina so pokopali v nedeljo ob ogromni udeležbi prebivalstva.

Ivanu Omelecu, posestniku v Trnovcu, je voda spodnesla stebre ni

mlinskem poslopju in podrla del strehe. Precejšnja škoda ima tudi trgovec Franc Erbežnik; v trgovini je namreč pokvarjeno vse blago. Sploh ga skoro ni posestnika, ki bi mu neurje prizaneslo. Voda je odnesla v hribovju nad Ločnico mnogo zemlje s polja in veliko sadežev, ki so bili že izkopani ali pa še v zemlji. Ker se je na številnih krajih odrgalo tudi pobočje, imajo kmetje znatno škodo tudi na krošnicah. Poti pa so večinoma vsa opustošena. Voda je sedaj že popolnoma vpadla. Škoda v teh krajih se čeni na 2—3 milijone dinarjev.

V Sori.

V Sori je Ločnica odnesla na deželni cesti Sora-Medvode leseni most in del cestišča. Porušila je dalje 4 zasebne mostiče in občinski most. Trem posestnikom mlinov in žag so valovi odnesli jezove, v mlinskih poslopjih pa je meter visoko nagromadeno blata in kamenja. Najbolj so prizadeti sledeči posestniki: kovač in žagar Gašper Pokora, Andrej Podviz, Jernej Kržaj, Janez Petač, Marija Dolinar, Valentin Kržaj, Valentin Tehovnik, Marija Bele, Jakob Baumkirchner in Franc Dolinar. K sreči v Sori ni bilo človeških žrtve. Pač pa so v njenemu ozemlju našli tri človeška trupla: nekoga okoli 50 let starega moškega, ki je najbrže ponesrečil v hrastniški grapi iz Ločnice pa trupli 14letnega Ludovika Šemiča in hlapca Miho Justina, ki so jih prenesli v mrtvašnico v Sori in v nedeljo pokopali.

V hrastniški grapi in Polhovem gradu.

Tako Hrastnica kakor tudi Bodovaljska sta že popolnoma vpadli. Razdejane pa so vse komunikacije. Kjer je bila prej cesta, je sedaj struga. V vse hiše ob potoku je vdrla voda in razdejala, kar ji je bilo na potu. Tu se pogreša skupno devet oseb, večinoma otrok, ki jih je voda odnesla iz hiš. Tončico in Franceta Kristiana so že potegnili iz Sore, ali so našli tudi ostale, nam še ni znano. Škoda gre na milijone.

Izpod Polhovega gradu je Gradašica poplavela vsa polja in senožeti, ob bregovih pa uničila ves pridelek poznih sadežev in otave. Kmetje bodo občutili škodo tudi še prihodnje leto, ker je vse zasuto z gruščem, gramozem in blatom iz rjavkaste gline katero je naplavila Gradašica. Voda je napravila ogromno škodo na mlinih, odnesla več mostov, nekaj bajt in hlevov ter mnogo kozolcev. Cesta je prepjavljena z blatom; 5 km jo je razrušene ali poškodovane. Odnesen je ves del novozgrajene ceste. Polhov gradec sam je skoro brez komunikacij. Dosedaj so se ugotovilo tri človeške žrtve: posestnik Maček in njegov pastir in 18letno dekle Sifrer. Utonilo je dalje devet glav goveje živine, 35 koštrunov in prašičev.

V Dobrovi je voda poplavela dve tretjini polja, odnesla dva mosta, uničila vse sadeže in otavo. Žrtev v Dobrovi ni. Vse pa je pokrito z 10 cm visokim blatom. Precej škode je tudi na Viču. Ker so poplavljeni kraji še nedostopni, ogromne škode ni mogoče niti približno oceniti.

Veliki župan na mestih katastrofe.

Veliki župan dr. Baltič je takoj po obvestilu o katastrofi v polhograjskem pogorju se v soboto zjutraj odpravil v dolino Gradašice ter si tamkaj ogledal velike poškodbe. Vselej porušeni cest ni mogel priti do Polhovega gradu. V osboto popoldne je veliki župan posetil občino Zmine, v kateri se nahaja grapa Hrastnica, v nedeljo pa si je ogledal poškodbe v občinah Sora in Medvode.

Gosp. veliki župan se je takoj obrnil na divizijsko komando ter je izposloval, da bo vojaštvo sodelovalo pri reševalnih in obnovitvenih delih. Uradne tehnične komisije so že tekom nedelje in ponedelja preverjale opustošenja ter sta gradbena direkcija in hidrotehnična sekcija že nabrali potreben material.

Prihodnje dni prične delovati uradna civilna komisija, ki bo ugotovila škodo.

Vlada je iz nedavno votiranega 10-milijonskega kredita odredila večjo vsoto kot pomoč poplavljenem.

Socijalni tečaj za učiteljice

Tečaj je priredilo Društvo slovenskih učiteljic pod vodstvom predsednice strokovne učiteljice gđe. Vite Zupančičeve, ki ima sploh za prireditelj tečaja največ zaslug. Tečaj je trajal od 4. do 9. t. m. Velike zasluge ima tudi ravnatelj Akademiskega kolegija g. profesor Jeran, ki je rade volje odstopil v kolektivni lokal za predavanja, zunanje učiteljice pa sprejel pod svojo gostoljubno streho. Predavanj, ki so trajala dnevno od 9. do 11. in 15. do 17. ure se je udeleževalo lepo število učiteljic, do 40. Naj bi se prihodnje leto to število še

podvojilo in potrojilo! Predavanja so bila nastopna: 1. Pomen udejstvovanja učiteljic izven šole — g. min. n. r. dr. Zerjav. 2. Prosvetno delovanje učiteljic — g. ravnatelj A. Jug. 3. Pomen prave taktike pri vzgoji dece v šoli z ozirom na idejno vodstvo mladine — g. prof. Fr. Majcen. 4. Praktična navodila za koncipiranje prošnje pritožb itd., pomoč ljudstvu v raznih pravnih zadevah — g. Milan Cimerman, tajnik demok. stranke. 5. Udejstvovanje v prosvetnih, političnih in gospodarskih organizacijah — dr. Stane Rap. 6. Sokolstvo — g. prof. dr. P. Pestotnik. 7. Narodni ženski Savez v kraljevini SHS, njegov program in cilj. 8. a) Internacionalni ženski Savez; b) Jane Adams, socialna delavka. 9. Feministična alijansa v državi SHS; politične pravice žen. — O zadnjih treh točkah je poročala gđe. Lojzka Stebijeve.

Izven navedenih predavanj, ki so se jih udeleževale obiskovalke z velikim umerjenjem in globoko pozornostjo, so si ogledale tudi več kulturnih, humanitarnih in gospodarskih zavodov ter institucij. V Dežjem domu, kjer jih je vodil g. primarij dr. Ambrožič z vso ljubljenskostjo, so si ogledale vzorno urejeni zavod in razstavo vseh predmetov, ki spadajo v to stroko. Tu so izrazile učiteljice željo, da bi se priredil prihodnje leto strokovni tečaj, kar jim je g. primarij rade volje obljubil. Posetile so nadalje Delniško in Učiteljsko tiskarno, kjer so občudovali moderni tehnični napredek v gradnji stroki. Knjižnico gospodarskega naprednega društva za St. Jakobski okraj jim je razkazal knjižničar g. Rod. Ogledale so si tudi tavnico neil in solskih potrebnosti ter državno desko vzgajališče.

Tečaj so zaključile gđe. učiteljice s prijateljskim večerom v hotelu Tivoli, kjer so jim potekale v nepresiljeni zabavi končne ure pred razstankom, z edinim občalovanjem, da so dnevi poučnega tečaja in tovariške skupnosti tako naglo minuli.

Miha Moškerc †

Zopet je posegla smrt v redke vrste pravih, starih novinarjev v Sloveniji. Po dolgem bolehanju je preminil včeraj zjutraj v zreli moški dobi 51 let g. Miha Moškerc, dolgoletni urednik «Slovenca» in drugih listov SLS. Širši publiki je bil bolj kot po svojem pravem novinarskem delu znan kot odgovorni urednik «Slovenca» kjer je moral po stari novinarski usodi največkrat nositi odgovornost za grehe drugih in često zagovarjati stvari, ki jih je v srcu sam obsojal. Bil je namreč česno mož-poštenjak, blagega srca in svojim tovarišem odkrit prijatelj. Zato je bil med njimi, tudi med političnimi nasprotniki, splošno priljubljen, dasi se je v zadnjih letih, ko je že bolehal, vedno bolj odtegoval družbi.

Pokojni Moškerc je bil rojen v Ljubljani, kjer je prebil večji del svojega življenja. Nad 20 let je bil član uredništva «Slovenca», kjer je sodeloval sprva v najrazličnejših panogah, kakor je bilo to pač navadno v predvojni dobi naše žurnalistike. Zadnja leta se je omejil predvsem na lokalno kroniko in sodna poročila. Približno leto dni sem je moral vsled bolehanja tudi to službo vedno bolj restringirati.

Pogreb pokojnika se bo vršil danes popoldne ob 5. iz hiše Zadrudne zveze, v kateri je stanoval, na pokopališče k Sv. Križu.

Miho Moškercu ohranimo njegovi tovariši v trajnem lepem spominu.

Poljski profesorji in akademiki v Ljubljani

Akademsko poljsko-jugoslovansko društvo je na svojem potovanju po naši državi prispejo, kakor smo že poročali, v soboto zvečer v Ljubljano. Na kolodvoru so jih prijazno sprejeli zastopniki Društva ljubiteljev poljskega naroda in pripravljali odbor s predsednikom dr. Molitom na čelu. Prispejo je 61 članov, med njimi je 10 vseučiliških profesorjev, ostali so pa slušatelji in slušateljice varšavske univerze. Vodi jih univerzitetni prorektor dr. Possezinski.

V nedeljo so si Poljaki ogledali znamenitosti mesta in razne kulturne ustanove. Društvo ljubiteljev poljskega naroda jim je gostoljubno razkazovalo vse znamenitosti. Obiskali so tudi ljubljanski grad in si ogledali prijazno okolico. Na goste so zlasti naše sinje planine napravile mogočen utis.

Zvečer jim je Društvo ljubiteljev poljskega naroda priredilo v dvorani restavracije «Zvezda» intimen družabni večer, pri katerem so bili navzoči številni delegati naših kulturnih in prosvetnih ustanov ter zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Številno je bila zastopana tudi v Ljubljani bivajoča akademska omladina. Drage slovenske goste je pozdravil najprej dr. Molč, ki je naglašal, da so take ekskurzije velikega pomena za medsebojno upoznavanje in za gojitve bratskih odnosaev. Za prisrčne pozdrave se je zahvalil prorektor dr. Possezinski, ki je povdarjal pomen poljsko-jugoslovanskega kulturnega zblizanja. Oba slovenska naroda čaka velika bodočnost. Ljubljansko akademsko omladino je pozdravil tajnik društva Zbigniew-Dombrowski, nakar je v imenu naše omladine govoril predsed-

Aviso posetnikom velesejma!

Površniki, ranglani, zimske sukne, za bodočo sezijo v eksaktni izdelavi in iz prvovrstnega sukna do dospeli pocieni, ki jih poročate: «nizka je», pri

Fran Lukić, Pred Škofijo 19.

nik Centralnega tajništva, jurist Schauer. V imenu ljubljanske univerze je poljske tovariše pozdravil prorektor dr. Usečnik, v imenu tukajšnjega oddelka ministristva prosvete pa vis. šol. nadzornik g. Wester. Ko so bil zaključeni še razni drugi govori, se je družabni večer zaključil s petjem poljskih in slovenskih narodnih pesmi. Posebno so ugajale pevške točke neke slušateljice varšavske univerze in našega opernega basista g. Zupani.

Včeraj so se Poljaki odpeljali na Bled, da si ogledajo biser naše Slovenije.

Mariborska nedelja

Maribor, 11. avgusta.

Bila je pestra in pa obljubena. Po ulicah so vrvele procesije žensk, ki so jih poslali župniki na klerikalni dekliški dan. Klerikalni politiki so bili ponosni na svoje tisočere množice in na nadvlado duhovščine nad dobrim slovenskim ljudstvom. Bilo pa je tudi res že treba te velike romarske svečanosti v Maribor. Našim ljudem leži romanje v krvi. «Maria Zella» na Gornjem Stajerskem, «Maria Trost» pri Gradcu in druge priljubljene romarske cerkve po nemškem Stajerskem z raznimi Jeruzalemi in Betlehemi so sedaj predrage, tudi Brezje je predaleč, in tako je ljudem prav dobrodošla pot k Frančiškankam v Maribor, posebno s korupcijsko polovico vožnje ministra Sušnika.

Toda političnega kapitala morda častiti le niso toliko naložili, kot so upali. Naše dobrodušne ženske in dekleta, ki so prišla celo bosa in s punkelji, so pač rada gledala lepo mesto, ki ga po večini še nikdar niso videla, tudi muzika jim je ugajala in v gledališču so gledala z zavdivljenimi očmi, toda govori o verski obnovi, duhovni preroditvi in podobnih nerazumljivih naslovih knušnih predavateljic so jih dolgočasili. Po dnevi so deklice raje hodile po ulicah, sedeje po senčnatih restavracijah ali pa se pogovarjale na stoli pred govornicami, po škofovi maši pa so posedle po travi in južinalc. Krščanske voditeljice so deklarirale le narodenim mestnim aplavdantom.

Ker so klerikalci sedaj v vladi in zato proti izrabljanju javnih institucij so naprili čez noč mladence v poslopja mariborskih šol. In ker so proti izrabljanju in izmozgavanju ubogega naroda, so stali rediteljice celo zunaj pred frančiškansko cerkvijo in nabirale denar za maše, ki so se brale ali pa se morda bodo za zvečitanje — čegavo? Nekatero so dajale, marsikateri pa se je to odiranje gabilo in je odšla v cerkev, ne da bi položila obuš na oltar rimske domovine. Ni drugega ni bilo pri vohu semenišča k škofovi maši. Vse mogoče reči so prodajali, celo «Stražo». Kupi, kupi brate, to je bil reifen kamor si se obrnil. Baje jih je bilo 4000 mladenc že v soboto, vsaka je morala že doma položiti 6 Din. V nedeljo jih je prišlo gotovo vsaj še tisoč in so toraj že s tem inkasirali 30.000 Din — Zakaj? Vsaj je bilo treba v Mariboru še vsako stvar posebej plačati, celo gledališče. Ogromne dobičke so napravili še pri prodaji raznih drugih tiskovin — tako da je toraj volilni fond narastel gotovo za 50.000 Din. Čez 14 dni pa bo fantovski dan, ki bo vrzel še več. V vse strankarske in pobožne funde bodo ti dnevi znesli kakih 200.000 Din — in potem se naj čudimo aparatu s katerim dela pri nas klerikalizem.

In vendar — e pour si muove. Vendar se ljudstvo giblje naprej, čeprav ga tišči Rim z gorani skal v temo. Ravno včeraj je pokalo po klerikalnih trdnjavah krog Maribora, da je bilo veselje — seve za nas. Povsod, kjer diha kultura, smo vzdržali in napredovali. Konjice, Zreče, Slov. Bistrica, Središče, Ormož, sami krasni uspehi napredne misli. Kljub ogromnemu naporu, lažem in obrekovanju s prižnic in klerikalnih listov, napredne večine. Obroč krog Maribora. — Krčevina, Pobrežje, Studenci. — je ostal napreden, v Krčevini celo v večini proti združenim klerikalcem in socialistom. Celo v sredi Slovenskih goric je zasvetila luč, ki je ni nihče pričakoval, pri Sv. treh kraljih z močno in uspešno demokratsko listo. Pri Sv. Jakobu, srednjeveški trdnjavi klerikalizma, se je ljudstvo spuntalo komandiranj in izmozgavanju župnika politika — kmečko nestrankarska lista župana Peklarja je dobila 8 mandatov, župnikova SLS pa komaj enega. Ko so se tamkaj kmetje veselili zmage, se je pripeljala sodna komisija, ki je šla v župnišče preiskovat ekostnjak novorojenčka, katerega so našli prejšnji večer v podstrešju farova.

In tako se pač ljudem odpirajo oči in treba bo še mnogo romarskih dni, če bo hotela duhovščina res še dolgo vladati nad ljudstvom tudi izven cerkve. Mi se ne bojimo, a njih je strah in zato potrebujejo od časa do časa zbiranje takih arman, ki pa jih našeženo v mesto damede le še prižnice. To pa je najboljši dokaz, da tudi pri nas klerikalizem čuti svojo slabost in se boji bodočnosti. To smo predvsem čutili včerajšnjo nedeljo — samo ne stojimo in ne čakajmo prekrizanih rok.

Sraka v gnezdu . . .

Ljubljana, 11. avgusta.

Cela ulica govori o tem. Vsaka mamca samostojna gospodična, ki ima v eni ali drugi hiši svoj koteček s posteljo, pa tudi moški so vsi polni besedi o dogodku.

Gospod Pr. ni poročen. Sploh je skromen možkar in sedi najraje na vrtu v fiziolozi lopi, kjer žuli svoj vinček in si izmišljuje čez dan razne hudobnosti, ki jih napravi naslednji dopoldan. Hišni posestnik kakor je gospod Pr. ima razne pomembne in nepomembne skrbi. Grdo gleda izpod belega slamnika na otroke, ki hodijo v drvarnico z ukradeno deteljo, da nakrmijo svoje zajčke in se divi, kako se plazijo, da mu ne pridejo pred oči, misleč, da jih ne opazi. Kaka zmot! Gospod Pr. vendar vse vidi, pa magari da se godi za njegovim hrbtom. Če je prav razdražen, nahujška svojega šeka, ki dela otrokom vražje brige in jim skvarja navdušenje za vzgojo dolgohčev. Če je huje razdražen, gre bližje kopic žensk, ki se trudijo z obežanjem perila in jih nahruljava, včasih spodobnejše, včasih mirnejše, pa na ta način, da jim poroče vrvi, napeljene od hrške do jabolka, od slive do črešnjak. Če se «partije» še tako pritožujejo in vpijejo ženske pri takih prilikah vse vprek, on ostane nem, grdo gleda, nabaše po končanem «delu» vivček in se znova vsede na stari prostor in gleda, kako se suče svet, mirno, kot se ne bi ničesar zgodilo.

Nikdar se mu še ni menda spodtaknilo v življenju, v nedeljo se mu pa je. V hiši se je po dolgih priprošnjih naselila vesela gospodična. Po dolgem moledovanju je dobila sobico pod streho, v katero je zahajal prejed gospod Pr. sam in gledal, kako se trkljajo tudi taki ljudje po ulici, do katerih gospod Pr. ni mogel. Nov stanovalec v hiši — senzacija za hišo. Otroci so skoro pozabili na zajčjo krmo in ženske so skoro pozabile obežati perilo, kajti gospod Pr. in gospodična, edina stranka v hiši, pred katero se je on odkrival, sta jela zahajati skupno v senco fizioložev prekelj. Gospod Pr. je odstihod postal nekam umirjen, ni več nagajal otrokom in ko so ženske prišle zopet do sape ter jelo zopet razpenjati vrvi po vrtu, so opazile, da so cele že naslednji dan.

V soboto pa je prišla gospodična nedanoma k vodnjaku na dvorišču in vzela iz škafa celo skladovnico takih in takih srajc pa drugega perila in popoldne se je v sobici svetilo nešteto kosov z monogramom, ki je jasno pričal, da se suši na vrvi sam gospod Pr. Sušil se je celo noč, zjutraj pa, ko je pogledal skozi dvoriščino okno, je videl, da se nič več ne maje v vetru. Potrkal je na vrata prijazne gospodične v dobri veri, da je tudi že «speglan», toda ni čul nikakega odziva. Potem pa je pričel skakati po stopnjicah gor in dol in «umiril» se je šele, ko mu je sosedov Pepec povedal, da se je «gospodična» odpeljala na vse zgodaj zjutraj z dolenskim vlakom menda v deveto deželo, oprtana z ogromno potno košaro. Takrat se je gospodu Pr. zazdelo kot bi odneslo kos njega samega. Ni čuda, kajti z njo so odšle njegove srajce in drugo . . .

Dopisi

DOBRNA PRI CELJU. Dne 3. t. m. so vojaki 39. pešpolka iz Celja in celjski Sokoli pridelili izlet v Dobrno. Njih sijajni nastop pred zdraviliščem in v dvorani je dal 3000 Din čistega dobička. Ta znesek se je poklonil tukajšnjemu Rdečemu križu. Pododbor Rdečega križa v Dobrni pri Celju izreka tem potom gg. častnikom in vojnikom 39. pešpolka iz Celja in celjskemu Sokolu v svojem in v imenu tistih, ki bodo deležni pomoči Rdečega križa, iskreno zahvalo.

ROGAŠKA SLATINA. V četrtek dne 14. avgusta t. l. bomo imeli v spodnjih prostorih Zdraviliškega doma v Rogški Slatini velik planinski večer, ki obeta biti že po dosedanjih pripravah eden naj lepših večerov v sezoni in posebnost med planinskimi plesi sploh. Velika dvorana, ki je že tako najlepša dvorana v Juoslaviji, bo spremenjena v pravi planinski raj z idiličnimi godnimi separtementi v kotih in kraljestvom Zlatoroga v sredini.

LJUTOMER. Mladinski koncert, ki je bil napovedan za 27. t. m., se vrši dne 15. t. m. v telovadnici ob 15. uri. Vodstvo vabi k obilni udeležbi.

PTUJ. Po preobratu se je nastanil v begunskem taborišču v Strnišču g. Rudolf Perič, ki je kot izkušec izdelovalec bičevnikov prosil tukajšnjo obrtno oblastvo za tozadevno koncesijo, ki jo je tudi dobil. Vselej opustitve taborišča se je preselil v Ptuj, kjer je dobil primeren lokal ter prenos obrata takoj naznanil pristojni oblasti. Čeprav je naš državljan in zaveden narodnjak, pa po 18 mesecih še vedno ni dobil rešitve svoje vloge. Obrnil se je večkrat osebno in pisмено na pristojno oblast, ki pa je z odlokom ministristva trgovine in industrije, oddelke v Ljubljani, razveljavila svoječasno izdano koncesijsko listino in zahtevala, da prinese manjkajoče dokaze. Na komisionalnem ogledu, ki so ga izvršili sami naši narodni nasprotniki je bilo določeno, da mora g. Perič odstraniti iz delavnice stružnice, ki so za obratovanje neobhodno potrebne. Mislimo, da bi vsak način bolj umestno, da bi bili v komisiji naši ljudje, ki bi vsaj posej izvršili nepristransko in brez nacionalnega nasprotstva.

Iz življenja in sveta

Povodenj na severnem Kitajskem

K hudi poljedelski krizl v gotovih krajih Rusije, ki ogroža eksistenco nad sedem milijonov ljudi, se je zadnje dni pridružila na daljnem vzhodu nova elementarna katastrofa, od katere so tudi prizadeti milijoni ljudi, namreč strahovite poplave na severnem Kitajskem, o katerih so prišle v evropsko javnost v splošnem le kratke brzojavke. In vendar gre za eno največjih katastrof, ki je doletela ogromno državo na daljnem vzhodu. Čenijo, da je voda poplavila nad 20 tisoč kvadratnih kilometrov. Pod vodo so ogromne pokrajine zapadno od velikega mesta Tientsina, skozi katere tečejo številne reke, izvirajoče v bližnjem gorovju. Poplava je letos še večja kakor pred sedmimi leti. Le takrat napravniki nasipi so doslej obvarovali mesto Tientsin samo pred vodo. Sedaj popravljajo z vso naglico te nasipe in jih dvigajo, vendar pa ovira še vedno traja, če delo in naraščajoča voda sproti odnaša zemljo in kamenje, ki ga dovažajo na nasipe. Zaradi tega je nevarnost za mesto vedno večja. Ako povodenj kmalu ne poneha, ne bo preostalo kitajskim oblaštvom nič drugega, kot da proderejo nasipe na jugu Tientsina, da more na ta način odteči voda. Seveda bi bila potem vsa pokrajina južno od mesta izgubljena. Naravno je, da oblastva še vedno odlagajo ta zadnji korak. Kakor pa vse kaže, se bodo morala vendarle odločiti za ta edini izhod, da rešijo Tientsin, ki ima približno en milijon prebivalcev, pred opustošenjem.

Nad tisoč vasi in malih mest je, kolikor doslej znano, poplavljenih in mnogo nad milijon ljudi je brez strehe. Vsa njihova imovina in vsa žetev je uničena, vsled česar preti tem krajem prihodnje leto namrečnost lakota. Katastrofa je zahtevala ogromne človeške žrtve. Na tisoče jih je, ki so podlegli pomanjkanju kot posledici poplav. Oblastva so uvedla akcijo, ta olajšajo bedo nesrečnih, ki so pobegli v Tientsin pred katastrofo in iščejo strehe. Veselile bodo najbrže dovolile pobirati odpadke k carinam, da bi se tako zbral pomemben sklad za prizadete po povodnjih.

Toda katastrofa se ni omejevala le na tientsinsko planjavo. Tudi iz drugih provinc severne Kitajske poročajo o velikih poplavah. Zlasti je prizadeta pokrajina Henan, kjer je nad milijon ljudi brez strehe. Natančno škodo je težko dognati, ker so prekinjene vse brzojavne zveze in je ustavljen ves promet po cestah in železnicah.

Pri vsej nesreči je šele minula polovica dobe velikega deževja na severnem Kitajskem in je pričakovati še mnogo padavin, vsled česar bo poplava še narasla. Železnice, v kolikor so še dobra, obratujejo le z velikimi težavami, ker je praga na mnogih krajih izpodkopana ali pa jo je voda sploh odnesla. So kraji, kjer je razdalja na mnogo kilometrov, ponekod celo do sto, vsaka sled, kje je tekla praga. Ako bi reke še nadalje narasle, bodo morali ustaviti vse železniški promet.

Po zadnjih vesteh je povodenj uničila v provinci Čili na severnem Kitajskem 3500 krajev. Nad milijon ljudi bo morala država pozimi podpirati. Okoli Kalgana je utonilo v narastlih valovih 3000 ljudi, med njimi mnogo Rusov, ki so stanovali v velikanski hiši, pa jo je voda kratkoma odnesla.

Dragocena skrinja

Cela Moskva išče zaklade pri starinarjih. Rodbinski očetje se kregajo, ker kupijo ženske vsako ropotijo: stare slike, katerim preiskujejo okvire in zaboje, katerim izbijajo dno. Vzrok temu početu je sledeči dogodek:

Pred kratkim je hotela neka branjev-

ka omožiti hčerko. Po dobri stari navadi je šla k starinarju po veliko skrinjo za bala. Starika je našla zaželjeni predmet. A starinar slučajno ni bil navzoč v trgovini. Zmenila se je torej s pomočnikom in odpeljala skrinjo na vozičku domov. Kupčija ni bila draga, ker je bila skrinja zelo stara in popolnoma pokrita z drugo šaro. Mati je gledala samo na velikost predmeta, ker tvori skrinja glavni kos pohištva ruske neveste in služi za dokaz njene premožnosti.

Nista pa minili niti dve uri, ko je prišel k stariki bled in razburjen starinar ter jo kleče prosil, naj mu vrne skrinjo, češ da mu je to drag spomin po stari materi. Branjevka je takoj razumela, da pri tem lahko kaj zasluži in je po dolgem barantanju končno odstopila. «Noetovo barko» za bajno vsoto pet tisoč zlatih rubljev, t. j. 200.000 dinarjev. Razven tega se je obvezal starinar razodeti svojo skrivnost. Dan se je že nagibal proti večeru. Skrinjo so pešani na stanovanje lastnika. Ta je odvil v navzočnosti dveh prišč štiri velike vijake na dnu skrinje, porinil je ven dva lesena žeblja. Tako se je pokazal «blagoslov stare matere» — štiri težki zavrtiki starih cekinov in debeli svežnji bankovcev. Starinar je namreč imel v skrinji vse svoje premoženje in ga je dobro obvaroval pred radovednostjo boljševo, ki so nešteto krat pretresli imetje trgovcev v dobi vojnega komunizma pred l. 1921. Zdaj si bo pač moral reče izmisliti novo skrivališče, ker ve cela Moskva za skrivnost «blagoslova stare mamice».

Ženska laž

Najnovejša pariška senzacija je resnično grozna zadeva Henrija Caibea, mirnega in vestnega knjigovodje, ki je ustrelil svojega ravnatelja Tiebaulta. Caibeova nevesta Jacqueline, ki je slovela kot počestno in pridno dekle, mu je razodela v solzah in blede, da jo je ravnatelj poiskil v boulognskem gozdu, kamor jo je povabil na izlet, češ da ji bo povedal prijetno novico o napredovanju ženina o prihodnji poroki. Od španjence nekoliko omanjeno dekle se ni moglo braniti. Henri Caibe je takoj po tem razodetju kupil samokres, en dan se je vadil v streljanju in nato je ustrelil Tiebaulta v pisarni, ne da bi zinil besede. Pred sodnijo je izjavil, da se ne čuti krivega, ker bi to storil vsak na njegovem mestu. Takoj potem je zaslišal sodnik nevesto kot pričjo. Blede kakor platno je rekla Jacqueline samo nekoliko stavkov: «Legala sem. Bila sem ljubljenska pokojnega ravnatelja celo leto. Nasilstva ni bilo. Moj ženin je kriv umora.»

Dvorana se je napolnila z viharnimi ogorčenimi kiki. Vsi so osepili. Kaj je bilo vzrok te laži? Zakaj ni protestirala nevesta, ko ji je rekel ženin, da gre izveršit umor? Povednik si to tolmači z bolečino željo neveste po senzaciji. Jacqueline je vedela, da bi jo njen miren in razsoden ženin kratkoma zapodil, če bi mu priznala resnico. Vočila je rajše tragičen konec in je lagala. Obtoženec je bil po tiri in je izbruhnil v krčevit jok. Zaupal je nevesti več nego sebi in si niti ni domisljal, da je goljufan. »Življenje nima za mo več vrednosti. Prosim usmrtite me!« je rekel sodnikom.

Splošno napetost je končal govor drž. pravdnika, ki je opozoril sodnike na »izredno omejenost« obtoženca. Očlovek, ki biva v Parizu, bere časopise in opazuje družbo, ne bi smel biti tako prostosten. In je sploh mogoče, da bi onečastil ugledni uradnik svojo znanost sredi Pariza in v avtomobilu, kakor trdi Jacqueline? Podobni slučaj niso mogoči v velemestu, kjer je odgovorna žena za 90 od 100 sličnih slučajev.

Henri Caibe je bil skromno kaznovan.

Jacqueline pa je ostala prosta in to razburja javno mnenje. Če nista kriva ne morilec, ne umorjenec, ali ni odgovorna za tragedijo ona, ki je uničila dve življenji? a slučaj bi lahko tvoril novo poglavje k znani knjigi prof. Lombrosa o ženski laži in njenih usodnih posledicah.

Koridor za otroške vozičke

Nobena večja ameriška trgovina ni brez posebnega prostora, kjer se puste pod posebnim nadzorstvom otroški vozički z deco, medtem ko gredo matere v trgovino kupovat. Zelo malo Američank ima namreč dovolje ali pestunje, ker so posli draga stvar, ki si jo morajo v Zedinjenih državah privoščiti le prav bogati ljudje. Matere morajo jemati otroke seboj, kadar gredo iz hiše. Velike trgovine so uredile posebne prostore, kjer puščajo matere svoje otroke z vozičkom vred.

«Koridor za otroške vozičke», kakor nazivljajo ta prostor, se nahaja na solnični in svetli strani trgovine. Za nadzorstvo je postavljena posebna oseba, navadno ženska, ki pazi na otroke, da se jim nič ne pripeti. Ko odda mati strežalki otroka, dobi listek, ki ga mora zopet pokazati, ako hoče dobiti svojega ljubčaka nazaj.

Za večje otroke imajo v novejšem času razne vletrgovine na streeh svojih hiš vrtove, na katerih se lahko igrajo ali telovadijo. V bližini igrišč za otroke je rešilna postaja, kjer se vedno nahajajo preizkušene strežnice, ako se kaj pripeti.

× **Strašen tajun na južnem Japonskem.** V petek je divjal nad južno Japonsko strahovit tajun, ki je napravil ogromno škodo. Železniške, brzojavne in telefonske zveze so prekinjene. V Tokiju se je podrla dva tisoč hiš. V Taihoku je izginilo mnogo oseb. Ciklon je imel za posledico, da je nastala na otoku Formosiji južno od Japonske velika povodenj, pri kateri je utonilo 700 oseb. Nad 10.000 hiš je porušeno.

× **Velika goljufija.** Dunajska policija je aretirala te dni 41letnega Dunajčana Ernesta Frankla, ki je bil nameščen pri podružnici berlinske tvrdke A. Thun v Rio de Janeiro in je ogoljufal banko na škodo tvrdke s čekom za 62.000 dolarjev. Frankel je dejanje priznal in povedal da je od prigoljufanega zneska vtaknil približno četrtnino v trgovino svojega očeta. S pridobljenim denarjem je pokrtil tudi sleparstvo, ki ga je zakrivil pred par leti na škodo neke tvrdke v Bukarešti. Zaplenili so mu dragulje velike vrednosti in dva avtomobila. Frankel pravi, da ima v Rio de Janeiro skrivnica v osebi pisarniškega tovarisa.

× **To je špekulacija!** Američan A. W. Cutten, ki je bil se pred par leti navdoren borzni uradnik, je začel igrati na svojo pest in prišpekuliral v eni uri nad 1.860.000 dolarjev na pšenici. Nakupil je ogromne množine žita, ko je bila cena nizka zaradi dobre letine, ki je prvotno kazala. Radi vremenskih neprilik pa so cene nenadoma poskočile, in Cutten je vrigel nakupljeno žito, oziroma kupne pogodbe za pšenico na trg in zaslužil v eni uri to velikansko vsoto. Špekulant je še pred nekaj leti delal za 125 dolarjev na mesec, danes pa je večkratni milijonar.

× **Milijarder — član francoske umetnostne akademije.** Francoska akademija lepih umetnosti v Parizu je te dni imenovala ameriškega milijarderja Rockefellera za svojega častnega člana.

× **Ameriški letalci okoli sveta.** Marca meseca tega leta so se dvignili ameriški letalci na polet okoli sveta. Odleteli so proti zahodu, dočim so skoraj istočasno Angleži šli na pot okoli sveta proti vzhodu. Isto je storil tudi Francoz

Pelletier d' Oisy, ki je odplul mnogo kasneje iz Pariza kot Angleži, pa jih je prehitel v Indiji in dospel končno na Japonsko, kjer pa je moral opustiti nadaljnjo pot, ker se mu je letalo popolnoma razbilo. Američani so preleteli Tihi ocean in Azijo in so na poletu preko Evro-

pe dospeli na Angleško. Te dni sta letalca Maclaren in Wade prišla do Orkneyjskih otokov, pa sta sedaj morala definitivno opustiti povratek v domovino po zraku zaradi goste megle na morju. Razen tega se je pokvarilo letalo Vadeu, ko je dospel že na Par Oere.

Sokolski dnevi v Zagrebu

Spored II. sokolskega sabora

V Zagrebu od 13. do 18. avgusta 1924.

Vse gradivo, ki pride v obravnavo na sabornu, bo predelano prej v odsekih. V ta namen je določenih pet odsekov, v katere pošlje vsaka župa od enega zastopnika, le v savezni prednajaški zbor, ki posluje kot odsek, pošlje vsaka župa načelnika in načelnico, oziroma njuna namestnika. Vsi zastopniki žup v posameznih odsekih morajo biti v Zagrebu v sredo 13. avgusta zjutraj. Priporoča se, da pošlje vsaka župa za vsak odsek posebnega zastopnika, kor bodo zborovali odseki istočasno. Člane odsekov morajo župe javiti JSS radi evidence in zagrebški župi radi nastanitve in prehrane. Za zborovanje odsekov je določeno poslopje realne gimnazije. V plenumu sabora pošlje vsaka župa tri zastopnike, vsako društvo pa za prvih 100 članov enega, za vsakih nadaljnjih 200 zopet enega zastopnika. Teh zastopnikov ni treba javiti JSS, ker je dobila vsaka župa zase in za vsa njena društva toliko poverilnic, kolikor zastopnikov pritiče župi, oziroma društvom. Poverilnice je treba pravilno izpolniti, da jih verifikacijski odbor odobri. Seje sabora se bodo vršile v Saborni večnici (Markov trg). **Dne 13. avgusta ob 7. uri** zboruje odsek za načelna vprašanja in obravnava: Naše naloge; Sokolstvo, narod, država in politika; Sokolstvo in verstvo, poročevalec br. E. Gangl. Sokolstvo in narodna vojska; Sokolstvo na deželi, poročevalec br. Ambrožič. Sokolstvo in šola, Sokolstvo in druge organizacije v narodu, poročevalec br. Bajželj.

Ob istem času zboruje organizacijski odsek in obravnava: Sedež saveznega starešinstva; vprašanje rednega članstva; pravila in poslovnik; kataster in statistika; kroji; prihodnji savor, poročevalec: bratje Marolt, Svačgar in dr. Fetičeh.

Popoldne ob 16. uri zboruje literarni in novinarski odsek ter obravnava temo: Prospěh strokovne literature v Sokolstvu in propaganda za Sokolstvo, poročevalec br. Ambrožič.

Ob isti uri nadaljuje svojo sejo organizacijski odsek. **Dne 14. avgusta ob 7. uri** seja prednajaškega zbora JSS, ki obravnava vprašanja vzgoje v Sokolstvu in organizacije tehničnih organov, poročevalec br. Ambrožič.

Ob istem času zboruje prosvetni odbor, ki obravnava način prosvetnega dela v Sokolstvu, poročevalec br. Bajželj.

Popoldne ob 16. uri nadaljuje sejo prednajaški zbor in organizacijski odsek ter eventualno drugi odseki, ki svojih del še niso dovršili.

Dne 16. avgusta ob 10. uri seja starešinstva JSS. Popoldne ob 16. uri seja komisije za ustavo. Komisijo tvorijo: starosta in podstarosta JSS, tajnik JSS, saborski poročevalec starešinstva JSS, predsednik pravnega odseka JSS. Poročevalec br. dr. Fux.

Dne 17. avgusta ob 12. uri svečana otvoritev sabora. Dnevni red: Pozdrav in otvoritev sabora, sprejetje poslovnik za savor. Volitev sabornih funkcionarjev.

Dne 18. avgusta ob 8. uri: Seja sabornega plenuma. Poročila iz odsekov in predlog za ustavo Sokolstva.

Seje sabora so javne. Vstopnice za poslušalce izdaja predsedništvo sabora.

Spored pokrajinskega zleta

Sokolstvo se zbira v Zagrebu potom posebnih vlakov, ki prihajajo v Zagreb na glavni kolodvor v četrtek dne 14. avgusta med 16. in 22. uro. Posebni vlaki pridejo iz vseh strani in jih bo devet. Za Gorenjsko župo in za obe ljubljanski župi je določen vlak z Jesenic, za Mariborsko in Celjsko župo pa vlak iz Maribora. Novomeška sokolska župa se vozi s posebnim vlakom Gračac-Zagreb, kamor se priključi v Karlovcu. Čehi pridejo z rednim brzovlakom, ki dosepe v Zagreb preko Maribora ob 17.45.

Na večer prihoda vnanjih Sokolov bo na zabavnem prostoru (igrišče «Concordia») komers v pozdrav gostom ter promenačni koncerti na Zrinjevcu in Trgu br. I.

Na praznik, 15. t. m. ob 6. zjutraj so skušnje na zletišču. Netelovadci uporabijo to dopoldne za ogledovanje mesta, za kar so določeni posebni vodniki. Popoldne ob 15. je prva javna telovadba s sledečim vzporedom: proste vaje dece (Bogunovičeve), vaje s palicami čeških Sokolov, proste članov, simultane vaje na 5 konjih Sokola I iz Ljubljane, proste vaje voljakov, devetorice, proste članic, vzorne vrste na orodju, vaje s puškami voljakov, «Naprej» mornarji iz Gjenovića, skupinske vaje Sokola na Sušaku. Po javni telovadbi je seja sodnikov. Zvečer bo promenačni koncert na Zrinjevcu, telovadna akademija in zabavni večer na zabavišču Concordia.

V nedeljo, 16. t. m. bodo tekme, ki trajajo ves dan. Netelovadci si ogledajo mesto. Zvečer velika sokolska zabava na zabavišču Concordia in telov. akademija.

V nedeljo, 17. t. m. ob 6. skušnje. Ob pol 9. zbirališče za povorko na zletišču. Ob pol 10. povorka po mestu. Za člane in članice v kroju je udeležba pri povorki obvezna, деца se povorke ne udeležijo. Ob 12. svečana otvoritev sabora. Ob 15. druga javna telovadba s sledečim sporedom: proste vaje dece (Kuščerjeve), vaje z vesli, proste članov, vaje s puškami voljakov, proste vaje članic, olimpijska vrsta na orodju, proste vaje Vojnovičeve, «U boj» mornarje iz Gjenovića, proste vaje ženskega naraščaja, vaje s kopji voljakov iz Karlovca, vaje s palicami moškega naraščaja, skupinske proste vaje voljakov. — Zvečer poslovilni večer na sokolskem zabavišču.

Odhod posebnih vlakov je določen dne 18. avgusta med 1. in 4. uro.

Podroben vzpored bo na razpolago med zletnimi dnevi. Zletna pisarna, kjer bodo dobili udeležniki vse informacije, se nahaja v dvorani Sokola I v Zagrebu, Bogovičeva ul. 7, št. telefona 22-29.

Za časa zleta izide slavnostna številka Sokolskega Vestnika zagrebske župe, bogato ilustrirana. Na prodaj bodo zletske razglednice in nabiralo se bo za sokolske povorce v Strumici na posebne bloke, listek po 2 Din.

Nameravani izleti na Plitvička jezera izostanejo, ker so hoteli ob jezeru do konca avgusta popolnoma zasedeni.

Članstvo se opozarja, da naj ne potuje z rednimi vlaki, ki bodo prenapolnjeni, ampak naj uporablja za pot v Zagreb posebne sokolske vlake, ki bodo komodnejši in prikladnejši, ker ne bo treba nikjer prestopati.

Zvonimir Koscem:

Lep dan

V prijetni, zasenčeni verandi sredi soparice avgustovega popoldneva, pri grogu, piškotih in prvih breakvah, ki jih je servirala ljubka gospa Leposava, so se domislili na to: da bi preživeli namreč prihodnjo nedeljo ves dan zunaj mesta, v sveži božji prirodi: zgodaj zjutraj bi se odpeljali — zvečer pri mesečini bi se vrnili.

«V Topčider!» je predlagala gospodična Persa, najstarejša hči gospe Leposava.

«Ej, Persa, kako imaš pa ti malo zmisla za lepoto...» je zažvrgolela za hrbot svoje sestre gospodična Kosara, srednja hči gospe Leposava. «V Topčideru je ob nedeljah vse, kar leze ino gre... Pojdimo v Košutnjak!»

«V Košutnjak hodijo samo zaljubljeni...» se je oglašil gospod Aca, akrobat in pesnik brez posla, stalen gost pri lepi vdovi Leposavi. «Iz tega sledi, da mi ne spadamo tjakaj...»

«Počasi, prijatelj!» je naglo posegla vmes gospodična Radmila, najmlajša in najlepša hči gospe Leposava. «Naj prej treba da dokažete, gospod Aca, da li nismo zaljubljeni tudi mi!»

«O!» se je začudil gospod Aca in bistro pogledal dražestno gospodično. «Kako nepremišljeno ste skočili v past, gospodična Radmila! Pa povejte, kdo je vaš vitež?»

Razposajeno se je zasmeljal gospod Aca — bistotako razposajeno pa se je odsmejala tudi gospodična Radmila.

«Vaša specialiteta, gospod Aca,» je hudobno in utemeljeno natolcevala... In na to ne odgovarjam!»

«Torej kam?» je nestrujno planila pokonci gospodična Persa. «Ne v Topčider, ne v Košutnjak... Z balonom pod oblake, kajne?»

Vstala je gospa Leposava, vitka, v somračju verande kakor zlata vila si joča.

«Na otok sredi Donave, deca moja!» In pri tem je ostalo.

V zgodnjem jesenskem jutru se je zibal na Donavi čoln, natrpan z veselo žvrgolečo družbo zgoraj opisanih oseb. Veslala sta gospod Aca in gospodična Persa, ki se je hvalila, da ji ni, kar se tiče moči, kos noben akrobat na svetu. Gospodična Kosara je igrala na orglice, gospodična Radmila je brenkala na kitaro, gospa Leposava pa je čevala debelo popotnico.

Čoln je pristal ob bregu, naši romarji pa so veselo zavrkali in izstopili na belo peščeno obal otoka.

«Moj eldorado!» se je smehljala gospa Leposava. «Poglejte, gospod Aca, tu semkaj sva z mojim pokojnim soprogom najraje zahajala, tu sva se igrala kakor dva otroka... tu so moji najlepši spomini...»

Gospod Aca je bil nekoliko utrujen od veslanja in se je namrdnil: «Lepi, najlepši spomini za Vas, gospa... Zame nima ta otok nobene privlačnosti...»

«In zame tudi ne!» je očitela go-

spodična Radmila. «Bolje bi bili storiili, da bi se odpeljali v Košutnjak...»

«Res, gospod Aca ima prav, se je oglašila še gospodična Persa. «Ta otok je vendar tako dolgačasen, da se Bog usmili...»

Gospa Leposava je bila na take odgovore nekoliko užaljena in je rekla: «No, no, deca moja, kaj pa naj to pomeni?!»

In je požugala s prestom gospodu Aca.

«Čakajte me vi, gospod Aca, vi zarnotnik, čakajte... Kar na kratko: Kdor je z menoj, na mojo stran — kdor z gospodom Acom na njegovo!»

Maščevati se je hotela gospa Leposava nad lepim akrobatom in pesnikom, katerega je na skrivaj že dolgo ljubila; mislila je: vse tri bierke bodo stopile na mojo stran, krasni orjak bo osamljen in ponižan... in to bo najslajše maščevanje...

Toda jo! Pristopili sta k mamici samo gospodična Kosara in Persa — gospodična Radmila se je pridružila gospodu Aca.

«Ooooo!» so se začudile vse tri hkrati, gospa Leposava, gospodična Persa in gospodična Kosara; in vse tri hkrati so si bile na jasnem, da se je tisti trenutek odmaknila od njih veja s tolikokrat zaželenim sadom, odmaknila v nedosegljivo višino za zmerom... * * *

No, kaj bi vam še pripovedoval? Na beli peščeni obali zlekjena sta se solnčila po kratki kopeli v reki go-

spod Aca in gospodična Radmila. In sta prisrčno kramljala in ob tej priliki je razodela gospodična Radmila akrobatu in pesniku svojo ljubezen... Na drugi strani otoka pa so se černo držale gospe Leposava, gospodična Kosara in gospodična Persa. «Saj sem vedela!» je zavzdihnila gospodična Kosara. «Zmerom je tiščala vanj... ta otrok...»

«Tudi jaz sem vedela!» si je skrivoma otrnila solzo gospodična Persa. «Zato pa je šilila le v Košutnjak in nikamor drugam...»

Samo gospa Leposava je molčala in mislila trezno:

«Kdor prej pride, prej melje!»

Razburkane in razdražene duhove je pomirila in spravila šele čula - popotnica. To pa se je zgodilo tako-le: Opoldne sta se spomnila gospod Aca in gospodična Radmila, da od same ljubezni ne bosta sita — neusmiljeno se jima je začel ozglajati želodec... A čula - popotnica je bila pri gospe Leposavi... «K mamici stopiva!» se je brez obotavljanja odločil gospod Aca in položil svojo zlatolasa, belogrudno kraljičico, ki jo je doslej postoval, varno na pesek. «Veš, srček moj, strašno sem se zameril tvoji majki in olikah zahteva, da jo prosim odpuščenja... Na ta način prideva tudi do tiste imenitne čule - popotnice in bova deležna vseh njenih sladkih dobrot...» Zavedoljiva je bila s tem zlatolasa, belogrudna kraljičica, veselo je go-

skočila na belem pesku, oklenila se svojega akrobata in pesnika in ga vroče poljubila, potem pa sta obadva kakor dvoje veselih jelenčkov odskakljala na drugo stran otoka, v častitljivi tabor gospe Leposave... «Dovolite, mamica: tu Vam predstavljam svojo nevesto Radmilo... ker tudi jaz hočem imeti lepe spomine s tega otoka...»

Tako je začel gospod Aca. Gospe Leposavi pa se je na dosedaj ljuto napihnjeno šobico prikazal blag mehčljaj in brez dolgega premišljevanja je podala roko akrobatu in pesniku: «Ah, vi, stari grešnik... naj bo... Sedaj ima pa tudi za vas ta otok svojo privlačnost, kajne?»

In tako se je vse srečno končalo, blagor jim vsem skupaj, najbolj pa njima, gospodu Aca in gospodični Radmili!

Po izbornem zakusku iz čule - popotnice so skakali vse popoldne v bistro valove Donave, solnčili se skupaj na peščinem pradu, smehljali se zlatemu solnčku nad seboj in vzkljkali:

«Kako lep dan!» —

Ko pa so se zvečer v mesečini vračali preko reke nazaj v mesto, je brenkala gospodična Radmila, oslonjena z glavno na prvi svojega akrobata in pesnika, na kitaro in med šumljanjem valov tiho prepevala tisto:

V tvoje črne oči sem se zaljubila, črne oči ljubim jaz — — —

Gospodarstvo

Prevdarki glede izvoza vina v Češkoslovaško

V Pragi izhajajoči strokovni list »Wein- und Spirituosen Zeitung«, prinaša v zadnji številki od 9. t. m. nastopni zanimivi članek glede izvoza jugoslovankega vina v Češkoslovaško:

»O zadevi uvoza jugoslovankega vina v našo republiko se nam poroča od naše največje vinske tvrdke, da naši gostisti, zlastno bi prav radi uvažali slovenska, dalmatinska in druga jugoslovankega vina na Češkoslov., tega pod obstoječimi razmerami sedaj nikakor ne morejo udeležiti, in sicer zbog previsokih prevoznih železniških tarifov, ki znatno prekašajo prevozne tarife za vina uvožena iz Italije.

Železniške tarife pri direktnem prevozu italijanskih vin iz Italije preko Trsta so mnogo cenejše in če se pri tem upošteva še visoka alkoholna gradacija italijanskih vin, ne more gostist pri najboljši volji uvažati šibkejša jugoslovankega vina. Kajti stroški za prevoz jugoslovankega vina prekašajo štirikrat prevozne stroške italijanskih vin preko Trsta.

Jugoslovanke vinski producenti naj torej v svojem lastnem interesu izposlušajo pri svoji vladi enake prevozne ugodnosti kakor jih nudijo Italija pri direktnem izvozu v Prago, Brno in Bratislavo. Vinski producenti ne smejo prezreti, da v kratkem sklenemo (Češkoslovaška) trgovinsko pogodbo tudi z Madžarsko in s Španijo ter da bomo uvažali tudi od tam dobra vina po znanih carini in znanih tovarnih tarifah.

Če je torej jugoslovanke vinskimi producentom na tem, da si pridobijo in ohranijo češkoslovanke vinski trg, naj se torej potrudijo, dosežeji tudi prav izke prevozne tarife s pospešenim direktnim železniškim prevozom v Prago Brno in Bratislavo.

Ako pa morajo v Češkoslovaško odposlana jugoslovanke vina pasirati kot dosedaj avstrijsko madžarsko in italijansko ozemlje, potem ne bodo naši vinski veletržci mogli zadostno izkoristiti carinske ugodnosti, kajti uvoz preko 13 odstotnih jugoslovanke vin je dovoljen le pod gotovimi pogoji, zaradi tega torej precej omejen.

Nadaljnje vprašanje je se, ali bodo tuje države kot Madžarska in Italija, ki imata lasten interes na izvozu vin dovolili prevažanje konkurenčnega blaga po svojem ozemlju po znanih prevoznih tarifah. Toda tudi to vprašanje bi se dalo s trgovinskimi pogodbami med posameznimi državami ugodno rešiti. In ravno v tem ima jugoslovanke vinski producent sicer prav težko, a zato jako hvaležno delo za povzročilo jugoslovanke vinske trgovine in vinske produkcije.

Tako piše češki vinski veletržec iz tega dopisa ugotovljamo z veseljem, da se češki vinski trgovci interesirajo za naša vina ter da bi se izvoz, ki je dosedaj še prev neznan, zadovoljno dvignil, čim bi se jim nudile njihovim prevoznim stroškom primerne prevozne ugodnosti. Pa ne samo Češkoslovaška, marveč tudi Poljska bi prišla tozadevno precej v poštev.

Fr. Gombač.

Platnena industrija

Industrija platnenih izdelkov, d. z. o. z., Jarše (pošta Domžale v Sloveniji).

V vseh panogah gospodarstva se postopoma vrši industrijalizacija domače obrti. Primitivna lesena priprava se umika železnomu stroju, idilične prostore koč za menjenje tvornica s svojimi velikimi dvo-tanaki, utrudljivo ročno delo nadomešča električni pogon. Kvantiteta izdelkov se nenavadno dviga, kvaliteta se boljša. Tu di v socialnem oziru prinaša te preobrat koristi, ker je zaposeljen močota tudi tam, kjer dotična obrt nima tal.

Tako izpodrivajo železni stroji tudi lesene statve. Kdor pozna belokranjsko domačo obrt tkanja in vezenja, bo z velikim zanimanjem primerjal in zasledoval razlike le-te z industrijjo, ki stremi za tem, da viša pri isti kakovosti množino izdelkov s pomočjo elementarnih sil. Nova sicer tudi tvornica ni, ker temelji vse obrat na istem sestavu kot pri ročni obrti, vendar je uspeh pri mašinaciji nedvomno kolosalen.

Slovenija ima samo eno tvornico platnenih izdelkov, ki obratuje v Jaršah pri Kamniku. Tam, kjer je stal nekot Majdičev mlin, se širijo sedaj popolnoma novo in moderno opremljeni objekti Industrije platnenih izdelkov, koje ustanovitelj je naš veleindustrijec P. Majdič. Industrija ima svoj železniški tir, ki je izveden s kolodvora Jarše-Mengeš v 2 minuti oddaljeno tvornico. Poleg stanovanjske vile se širijo 8 veliki objekti in več manjših pritlikl. V glavnem objektu je v pritličju na desno nastanjena uprava s pisarnami, na levo in v ozadju so prostori za smovanje, namakanje, likanje, zlaganje platna. Zanimivi so x teh oddelkih stroji

za smovanje (Abschermaschinen) in stroji munga za svetlikanje platna, ki je edini v celi Jugoslaviji. Zraven je strojni oddelek s turbino in generatorjem največjega kova z električnim pogonom 120 HP. V naslednjem oddelku je stiskalnica, nato pa skladišče, kjer je pripravljen žestilni naročni izvoz v balah z originalno varstveno znamko (delo akad. slikarja M. Gasparija). V ozadju je glavna dvorana, kjer obratuje 90 strojev, med temi 22 širokih, ki kujejo platno, široko od 180 do 260 cm.

Iz pritličja vodijo stopnice v nadstropje, kjer šumi v večjem oddelku zopet 50 stativnih strojev. Orpaški ventilator čisti in menjuje neprenehoma zrak; okna so velika, svetla. V vrstah so pritrjeni stroji, za vsakim strojem delavka domačinka, ki vodi stroj. Povsod niti kakor napete strune — tu bele, tam sive, tam pisane — med njimi streljajo čolnčki sem in tja, da jim komaj slediš z očmi, in pred delavko narašča, se zgiba in se seseda platno. Takoj poleg je nekaj manjših oddelkov s stroji za pasme, za vratila in za stativne stroje.

V posebnem objektu, ki stoji poleg glavnega poslojpa, pa vzbujajo mnogo pozornosti 36 specialnih Jacquardovih strojev, na katerih teče vsaka nit zase in se spaja na belem damastu v različne okraske, največkrat cvetice.

Stroji neprenehoma šuma, zdi se ti, da stojiš v ogromnem čebelnjaku. Iz predvina niti, prameni, vretenca, čolnčki, osnova in končno stativni stroj, ki šumi in izklada surovo platno. Le-to gre skozi snovalni stroj, kjer se platno očisti, da ga potem poseben stroj namaka. Od tod pokladajo platno pod mungo (teža 30 tisoč kilogramov), da se platno lika in svetli. S posebnim strojem ga še stiskajo, zglobajo in zavijajo v originalne pošiljke. Izvoz beleži navadno domače platno, gradel, damast, cvilih, rjuhe, prte, prtiče, brisače in tako dalje najboljšje kakovosti, ki se vse lahko meri s češkim platnom.

Končno je ta industrija tudi velikega pomena v socialnem oziru, ker zaposluje 180 do 200 delovnih moči iz kamniške okolice; največ je delavk. Za solidnost industrije jamči precizni velikanski obrat, strokovnjaško nadzorstvo in številni izvoz. Najboljša reklama tega edinega podjetja v Sloveniji pa je ravno ta solidnost domače industrije, ki ima na letošnjem velesejmu velik lastni paviljon J št. 405, nasproti sejmskemu uradu.

Dolžnost naših trgovskih krogov pa je, da se ne zatekajo k inozemskim industrijam, ako imajo sredi Slovenije lastne solidne izdelke, ki po kakovosti presegajo marsikatero izdelke tujih družb. Režija je na ta način manjša, predmet cenejši in konzumenti zadovoljni — kar je vendar pogoj vsake res uspešne trgovine.

T. G. Merkur.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (11. t. m.) Pšenica: baška 365 — 370. Ječmen: 310 — 320. Oves: 290 — 300. Turščica: 265 — 270. Moka: baza »0« 560 — 565. Skupni promet 44 vagonov; od tega 32 pšenice, 3 ječmena, 7 turščice in 2 moke. Tendence mirna.

— Glavna skupščina Jugoslovankega šumarskega združenja se bo vršila 23. do 26. t. m. v Sarajevu. Za udeležence je dovoljena polovična vozovina na državnih železnicah in parobrodih. Udeležniki dobe od direktorije šum v Sarajevu legitimacije, ki upravičujejo na polovično vožnjo. To vozna ugodnost velja od 20. t. m. do 2. septembra.

— Položaj na žitnem trgu. Končen tega tedna se je pričelo inozemstvo zopet zanimati za naše žitnice, predvsem za pšenico in turščico, in to glede na dejstvo, da je bila tendenca na čikaški borzi nekoliko čvrstjša. Pšenico kupujejo večinoma Češkoslovaška, ki jo plačuje pariteta Bratislava po 185—200 Kč. Izvoz turščice ima izgleda ne samo za Avstrijo nego tudi za južno Nemčijo. Kupčija je živahna tudi v tuzemstvu. Cene se zadnje dni niso znatneje spremenile.

— Izgledi na znatno oslabljenje sladkornih cen v nastopni kampanji. Kakor je že znano, prerokujejo naši sladkorni strokovnjaki, da bo letos stopila tudi naša država v vrsto držav, ki izvažajo sladkor. Računa se na možnost izvoza 3000—4000 vagonov. Poleg so letos najboljše izgledi tudi v drugih evropskih državah, tako zlasti v Češkoslovaški, kjer je po zadnjih vesteh stanje sladkorne pese jako ugodno. Na Češkem je po prvih poskusih pesa znatno večja, nego je bila lani. Komad tehta 542 gramov, napram 509 gramov v istem času l. 1923. Tudi vsebina sladkorja je večja za 0,46 odstotkov. Tvornice sladkorja se letos resno boje, da bodo cene sladkorja padle izpod produkcijskih stroškov.

— Dobave in prodaje. Dne 10. septembra se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave vodomernega stekla. — Dne 13. septembra se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave obrobov za kolosa (tyres). — Dne 15. septembra se bo do vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih sestavnih delov za svetiljke (stenja, cilindrov itd.). Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave 70 ton plinskega ko-

ksa; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave spojnih sredstev za gornji stroj (podvezic in pločike za trdnice). — Ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu bo prodalo 13. septembra 1000 lesenih godov od raznega mernalnega olja. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Ogromno množenje konkurov v Nemčiji. Iz Berlina poročajo: Število konkurov v Nemčiji je znašalo meseca julija t. l. 1185 napram 595 konkurzom v juniju t. l. in napram samo 17 v juliju 1923.

— Za sklenitev trgovinske pogodbe s Španjo. Med gospodarstveniki krogi se je pojavila želja, da se s Španjo, s katero imamo po vojni precej trgovinskih zvez, zaključi prijateljska trgovinska pogodba. Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je že intervenirala pri ministru za trgovino in industrijo ter zahtevala, da naša vlada predvsem doseže pri španski vladi, da se za naše blago ne plačuje diferencijalna uvozna carina, ki je sedemkrat večja nego normalna. Kakor se poroča, bo industrijska centrala izdelala tudi spis predmetov, ki jih izvažamo v Španjo, kakor tudi spis blaga, ki ga uvažamo iz Španije.

— Likvidacija madžarskih bank radi visokih davkov. Iz Budimpešte poročajo: Te dni se je sestalo 32 privatnih bankirjev, ki so po daljšem posvetovanju sklenili opustiti in likvidirati svoja podjetja, in sicer radi previsoke odmere dohodninskega davka za l. 1924. Za vzgled visokega obdavčevanja se navaja n. pr., da je nekemu znanemu borznemu članu predpisan dohodninski davek v svoti 300.000 zlatih kron.

Sokol

Zupa Ljubljana I se odpelje na pokrajinski zlet v Zagrebu v četrtek dne 14. t. m. ob 13. uri z glavnega kolodvora. Zbirališče za ljubljansko in bližja okoliška društva trga Tabor v četrtek ob 12. uri. Isto velja za zunanja društva, ki prispejo v Ljubljano p r e d 11. uro. Društva ki prispejo po 11. uri, počakajo na glavnem kolodvoru. Bratje načelniki skrbite za red med svojim članstvom. V kroju hoditi po mestu zabranjeno! Odhod s Tabora ob 12.15. Bratje, zlasti oni, ki imate kraj in sestre, pridite polnoštevilno! — Načelnik.

Sokol I v Ljubljani pozivlja svoje članstvo, da dvigne zletne znake za pokrajinski sokolski zlet v Zagrebu pri br. načelniku, dne 12. in 13. t. m. po 20. uri zvečer na Taboru. Znak stane Din 31.50. Istotam se doba legitimacije za zletno vožnjo. Ker je število znakov omejeno, treba nujnosti radi event. ponovne naročbe. Sestanek vsega našega članstva katero gre v Zagreb je v sredo zvečer ob 20. uri na Taboru radi porazgovora in izdaje potrebnih navodil.

Sokol Štepanja vas. O priliki fantovščine brata Ivana Slapničarja pri bratu Brilju se je nabralo v prid društva 482 dinarjev. Slavljeno obilo sreče, darovateljem krepki Zdravo! — Odbor.

Javna telovadba Sokolskega društva v Spodnji Šiški. Preteklo nedeljo se je vršila javna telovadba Sokolskega društva v Spodnji Šiški na dvorišču g. Brandta, ker je neugodno vreme prejšnjo nedeljo, ko se je vršilo razviteje naraščajskega prapora, nastop onemogočilo. Spored javne telovadbe je bil jako obsežen in lep ter so bile vse točke prav dobro izvajane. Prvi so nastopili starejši člani (18) z društvenimi prostimi vajami, ki so jih izvajali skoraj brezhibno. Občinstvo je starejše brate simpatično pozdravilo, kar je znak, da zna ceniti delo v telovadnicah. Prav dobri so bili nastopi dece in naraščaja obeh spolov. Ženska deca je izvajala letošnje župne proste vaje, moška deca društvene proste vaje jako strumno, moški naraščaj zagrebške vaje s palicami in ženski naraščaj proste vaje za zagrebški zlet. Izmed vseh teh so bili najboljši moška deca in ženski naraščaj, pa tudi ostala dva oddelka nista bila slaba. — Sploh je bilo opaziti, da je vodstvo mladinske telovadbe v Šiški v prav dobrih rokah, sestre voditeljice pa gredo pri orodni telovadbi ženske dece in naraščaja nekoliko prehitro navzgor, obe vaje na bradlji so bile prav lepe, toda na vsak način pretežke. Moški naraščaj je nastopil tudi na bradlji, moška deca pa na kozi, oba pa dobro. Članice so delale češke proste vaje iz l. 1920. prav dobro, pa tudi člani pri prostih vajah niso zaostajali za njimi. Strunna in točna izvedba je zadovoljila vse gledalce. Na orodju so telovadili člani na drogu in bradlji, članice so skoraj zaostale za ženskimi naraščajem gledavaj na bradlji, kar kaže premalo priprave. Posebno všeč so bile visoke skupine moškega naraščaja in nastop ženskega naraščaja na treh gredeb. To so bile pač najprimernejše vaje za ta dva oddelka in tudi prav dobro izvedene. K sklepu so nastopili člani s kompozicijo »U boje«, ki je bila dobro navežbana. — Ves nastop je bil dokaz resnega in smotrnega dela v telovadnici, škoda da ni pri vsaki vaji nastopilo še enkrat večje število, kar bi bilo lahko, ako bi občinstvo znalo bolje ceniti vpliv telovadbe in bi bolj zabajalo v telovadnico.

Sport

NOGOMETNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE.

Jugoslovanke nogometni savez je razpisal tekme poedinih savezov za prvenstvo Jugoslavije. V nedeljo so bili v Zagrebu izžrebani termini za ta tekmovalna. Prvenstvo se vrši po cup-sistemu. Dne 7. septembra igra v Ljubljani Ilirija : Saška iz Sarajeva, v Beogradu igra Jugoslavija : Slavija iz Osijeka. V Splitu se srečata Gradjanski in Hajduk. Somborski S. K. je prost. Dne 21. septembra se vrši semifinale. V Ljubljani igra zmagovalec tekem v Ljubljani in Splitu, v Subotici pa zmagovalec tekme v Beogradu in Somborski S. K. Finalna tekma se bo vršila dne 12. oktobra v Zagrebu.

Pokalno prvenstvo Jugoslavije.

V nedeljo so bili v Zagrebu tudi izžrebani termini poedinih podsavezov za pokalno prvenstvo Jugoslavije. Zmagovalec v teh teknah dobi krasen pokal, ki ga podari kralj Aleksander. Tekme se prično dne 24. avgusta in igra ta dan v Splitu SpNP, : SaNP, v Osijeku ONP : ZNP, v Subotici SaNP : BNP. LNP je prost. Dne 14. septembra igra zmagovalec splitske tekme : zmagovalcu subotške tekme. Zmagovalec osješke tekme igra proti LNP v mestu zmagovalca osješke tekme (to je gotovo Zagreb!). Finalne se vrši dne 5. oktobra v Zagrebu.

MLADINSKE POKALNE TEKME.

Da se pospeši razvoj nogometnega naraščaja, je Ljubljanski nogometni podsavez razpisal pokalne tekme za mladinska moštva. V nedeljo se je odigralo na igrišču Ilirije prvo kolo teh tekem, ki so pokazale, da je bila ideja prav dobra in da je tudi med najmlajšimi nogometnimi igralci mnogo talentiranih moči.

Slovenija : Lask 1 : 0 (0 : 0)

Slovenija je najmlajši klub v Ljubljani, ki ima svoj sedež v predmestju na Glincah. Ustanovljen je bil letos meseca maja in ima jako simpatično moštvo. Lask je bil ves čas v veliki premoči, a kljub temu ni mogel odločiti tekme v svojo korist. Pri Sloveniji je ugajal vratar, ki je branil naravnost bravurozno svoje svetiljke. Tik pred koncem igre je Slovenija iz »11 m« dosegla zmago in Lask je moral kot premaganec zapustiti igriščice.

Primorje : Hermes 6 : 0 (3 : 0)

Primorje je postavilo proti šibkemu, a simpatičnemu moštvu Hermesa precej viširano moštvo, v katerem sta igrala tudi Erman in Čamerik. Hermes je postavil na igrišče res mladinsko moštvo, ki se je odlikovalo s svojo vztrajnostjo in veliko spornjo disciplino. Zmago pa je fizično krepko moštvo Primorja zaslužio.

Mladika : Slovan 2 : 1 (1 : 1)

Med vsemi tekami je bila ta najbolj ostra in napeta. Slovan je postavil dobro moštvo, ki goji smiselno igro, a napad je pred golom popolnoma odpovedal. Mladika se je borila požrtvovalno in je na to zmago lahko ponosna. Pri Mladiki je ugajal mladi vratar, ki je kljub svoji šibki postavitvi prav spretno in uspešno branil svoja vrata.

Ilirija : Panonija 10 : 0 (9 : 0)

Od vseh mladinskih moštvev se je tudi pri teh teknah najbolj izkazalo moštvo Ilirije, ki ima lepo kombinacijo in odličen start na zogo. Panonija iz Šiške je šibko moštvo, ki ni moglo kljubovati ofeni živni igri Ilirije. V prvem in drugem polčasu je Ilirija neprestano oblegala vrata nasprotnika. V drugem polčasu se je Ilirija omejala je na kombinacijsko igro, hoteč tako obvarovati Panonijo previsokega poraza.

V semifinale, ki se bo vršilo v petek so se plasirali Slovenija, Primorje, Mladika in Ilirija. Ze danes je jasno, da se bo odločilni boj vršil med Primorjem in Ilirijo. Po poteku dosedanjih tekem pa tudi ni dvoma, da si bo mladinski pokal priborilo moštvo Ilirije.

DRUGE NEDELJSKE TEKME.

Ljubljana: Ilirija : Hermes 3 : 0 (0 : 0)

Jesenska nogometna sezona je bila otvorjena v nedeljo s prijateljsko domačo tekmo med Ilirijo in Hermesom. Tekma je bila ves čas zelo ostra in je Ilirija le po resnem prizadevanju mogla odločiti igro v svojo korist. Hermes je pokazal velik napredek in odlično kombinacijsko igro, ki ga usposablja tudi za težje mednarodne tekme. Napadalna vrsta Hermesa je morala na odprtem polju zadovoljiti slehernega gledalca, le žal, da je pred golom pokazala premalo odločnosti. Vendar pa bi Hermes povsem zaslužil vsaj častni gol. V prvem polčasu je bila igra povsem otvorena. Vsaka stran je zastreljala po eno enajstmetrovko. V drugi polovici je bila Ilirija v premoči. Pri Hermesu se je odlikovala obramba, ki je zlasti v prvem polčasu razbila vsako akcijo

Ilirije. Pri Iliriji je bila najboljša krilna vrsta, v kateri je zopet nastopil znani internacionalc Tavčar. Napadalni trio je pred golom preveč kombiniral in s tem zamudil marsikatero ugodno pozicijo. — Tekmo je dobro sodil g. Krameršič.

Maribor: Rapid : vojni akademiki iz Beograda 4 : 0. Sodnik Oton Planinšek. Udeležba občinstva prav lepa.

Zagreb: V nedeljo so se vršile zaključne tekme za prvenstvo ZNP. Hašk je po lepi igri premagal Concordijo s 4 : 1, Gradjanski pa je prizadejal Sparti občuten poraz s 7 : 0. Prvenstvena tekmovalna so bila s temi tekami zaključena. Prvo mesto si je priboril Gradjanski, nato slede Hašk, Concordija, Sparta in Tipografija. Tekmo Gradjanski : Sparta je sodil g. Vodišek iz Ljubljane, ki je postal po tem izpitu prvi prvorazredni sodnik v območju LNP. — Ostale prvenstvene tekme: Grafika : Unitas 1 : 0, Ferraria : Olimpija 1 : 1, Uskok : Poštari 5 : 0, Amaterji : Croatia 3 : 2, Derby : Victoria 1 : 1.

Beograd: V Beogradu je gostoval klub praških Rusov, ki je bil od Jugoslavije poražen s 7 : 2 (3 : 1).

Gradec: WAC. (Dunaj) : GAK 2 : 2 (2 : 2).

Dunaj: Rapid : Ostmark 8 : 1, Slovan : Wacker 1 : 0 in Admira : PAC 5 : 1.

Praga: Praga : Dresden 3 : 1 (1 : 1).

Varšava: Poljska : Finska 2 : 1 (0 : 0).

OBČNI ZBOR LNP.

V nedeljo se je vršila v hotelu Štrukelj glavna skupščina Ljubljanskega nogometnega podsaveza. Udeležba je bila slaba, kajti od 18 klubov je prisostvovalo zborovanju le 8 klubov. Debata je bila v glavnem umerjena in stvarna.

Ker je ravnatelj g. Jug odklonil ponovno izvolitev, je bil izvoljen za predsednika inženjer Hrovatin. Od neodstopljivih starih odbornikov so ostali v upravnem odboru: Zajc, Cimperman in Mahkovec. Na novo so bili izvoljeni za podpredsednika dr. Kropivnik, za l. tajnika Marij Kuret, za II. tajnika Boštjančič, za blagajnika Buijevič ter odborniki: Vodišek, Betetto, Planinšek, Klapalek in Lukežič.

Poročila odstopajočega odbora so bila soglasno odobrena. Principielno je bilo sklenjeno, da se reorganizira prvenstvena tekmovalna. Upravni odbor je dobil nalogo, da skliče anketo 4 ljubljanskih 2 mariborskih in 1 celjskega kluba, ki ima predeleti tehnično in materielno stran. Predpisale se bodo najbrže tudi tekme za pokalno prvenstvo Slovenije poleg rednih prvenstvenih tekem.

Zvezdna dirka na Celju, ki se je vršila v nedeljo povodom 25 letnice kluba celjskih kolezarjev je kljub neugodnemu vremenu izpadla prav dobro. Radi slabih cest so sicer izostali hrvaški klubi, pač pa je bila iz Slovenije, zlasti iz Ljubljane in Maribora, udeležba zelo lepa. Izmed ljubljansčanov je dosegel najboljši čas Ivan Kosmatin (Primorje) v 2:19:26, izmed mariborčanov Vidko Frkanec (Perun) v 2:20:29. Ob 16. se je vršila vrtna veselica v »Gozdni restavraciji«. Že prejšnji večer pa se je vršila v hotelu »Balkan« proslava 25letnice domačega kluba. Radi pomanjkanju prostora moramo odločiti podrobnejše poročilo na eno prihodnjih števil.

Službene objave LLAP. V sredo dne 13. avgusta se vrši seja upravnega odbora ob 20.30 uri v damski sobi kavarnar Emona. Po seji upravnega odbora se vrši seja tehničnega odbora LLAP.

S. K. Primorje. Danes, v torek se vrši ob 18.30 uri v damskem salonu kavarnar Emona sestanek vseh članov S. K. Primorja radi cvetličnega dneva in slavnostne otvoritve plavalnega prostora, ki se vrši na praznik v petek, dne 15. avgusta.

Izjava.

Podpisani Andrej Joka n, železniški blokovi sluga v Trbovljah, sem obdolžil g. Virgila Krasniha, želez. Blokovega sluga v Trbovljah, da je v noči dne 13. julija t. l. podvel atentat na ponočni osebni vlak s tem, da je položil na glavni tir železno ploščo. Nadalje sem g. Virgila Krasniha očital, da je v neki zadevi krivo pričal.

Obe moji obtožitvi sta bili popolnoma brez podlage in neutemeljeni, ter sem storil g. Virgila Krasnihu veliko krivico. Zahvaljujem se mu, da mi je želite odpustiti ter odstopil od obtožbe pod opr. št. U 702/24 okrajnega sodišča v Laškem in me s tem rešil strogo kazni.

Zavežem se, poravnati vse stroške njegove zastopnika g. dr. Fran Roč-a, odvetnika v Laškem.

V Laškem, dne 9. avgusta 1924.

Andrej Joka n.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutras«. Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 11 avgusta 1924.

Ljubljana 206 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	765.2	16.4	sever	večin. obl.	—
Ljubljana .	14.	764.0	22.8	sev. vzh.	jasno	—
Ljubljana .	21.	764.2	18.0	"	"	—
Zagreb . . .	7.					—
Beograd . .	7.					—
Dunaj . . .	7.					—
Praga . . .	7.	765.0	14.0	jugo vzhod	jasno	—
Inomost . .	7.					—

V Ljubljani barometer stan. temper. višja Solnce vzhaja ob 4:54. zahaja ob 19:15. Dunajska vremenska napoved za torek: V severnih alpskih deželah pretežno jasnno, toda s premenljivo vreme. Toploje in lepo. V južnih alpskih deželah pa bolj spremenljivo. Južni vetrovi.

Indijsko nacionalno gibanje

Ghandijeva zvezda blesti. Ko je angloska delavska vlada s pomilostivijo rešila indijskega nacionalističnega voditelja Ghandija iz ječe, je bilo pričakovati, da napoči nova doba v političnem življenju Indije. Zgubljeni voditelj se je vrnil k svojim pristašim in zdaj se bo gibanje »non cooperation« (nesodelovanje), ki je po Ghandijevi aretaciji skoro popolnoma zastalo, znova poživilo ter postalo močnejša revolucionarna sila. Stranka »Svaraj« (avtonomisti), ki je že začela pridobivati teren, bo zopet potisnjena v ozadje. Ta pričakovanja se niso uresničila. Ghandi se v svoji letošnji Juhu in celih šest mesecev ni pustil nobene politične izjave v javnost. Sicer je imel v tem mestecu mnogo privatnih pogovorov z različnimi voditelji nacionalnega kongresa, ki so zastopali različne struje v pokretu, vendar se je o teh pogovorih čuvala največja tajnost.

Tako je Ghandi podal prvo javno izjavo, odkar je prišel iz ječe, šele pred par tedni, kratak čas pred zasedanjem vseindijskega kongresnega odbora, ki je vrhovni izvršilni organ indijskega nacionalnega kongresa. V tej izjavi se Ghandi vrača k ortodoksni »konstruktivni« program, ki so si ga »non-cooperatorji« postavili februarja 1922. leta v Bardolu. Ta program je omejeval delavnost nacionalnega kongresa na »charko« (kolovrat) »khadders« (pošnja v deželi tkanega blaga) in na socialne reforme, kot boj proti zapostavljanju nižjih kast, zatiranje pljančevanja in vzgojno delo po vsi. Predpisoval je Indijcem dosledno sabotažo vladnih šol, sodišč in zakonodajnih teles kakor tudi popoln bojkot inozemskih tkanin. Stranka Svaraj se pa ni povsem strinjala z Ghandijevimi gesli, temveč je bila za vstop v zakonodajna telesa, kjer naj bi se toliko časa vodila obstrukcija proti vladnim ukrepom, dokler ne bi bila sprejeta njena zahteva po »svaraju« (avtonomiji). Tudi ni bila za to, da bi bojkot veljal vsem inozemskim tkaninam,

temveč bi se naj omejeval le na britanske proizvode. Na te sramembe svojega programa Ghandi ni hotel pristati. Zato je izdal manifest na narod, kjer pletira za svoje intranzigentno stališče in zahteva od njega odločitev med obema strujama. Ghandi je izjavil, da se bo umaknil iz političnega življenja, če se zavrže njegov program, in se bo posvetil samo socialnim reformam. Nadalje je naznanil, da bo predložil resolucijo, glasom katere se morajo vse tiste osebe, ki ne predejo vsaj pol ure na dan in ki ne izvajajo peterske bojkota — zakonodajnih svetov, sodišč, vladnih šol, častnih naslovov in v tovarnah izdelanih tkanin — izločiti iz vseindijskega kongresnega odbora. Sprejem te resolucije bi stranko Svaraj avtomatično izključil od oblasti in bi vodstvo kongresa zopet izročil ortodoksnim non-cooperatorjem. Tako je bila vojna rokavica vržena. Vseindijski kongresni odbor se je sestal 21. junija letos v Ahmedabadu. Ghandijevim zavijaju in njegovim največjim trdnjavam, in je zasedal tri dni. Navzlic ostremu nasprotovanju svara-

jeve in celo nekaterih lastnih pristašev, ki so zaman skušali pripraviti obe struji do začasnega kompromisa, je Ghandi predložil svojo znamenito »samozatajevalno resolucijo«. Bil je dramatičen trenutek: Mahatma Ghandi, ta malik indijskega naroda, čegar mnenju v nacionalnih vprašanjih se je prej vse slepo pokoravalo, je nalezal na odpor v kongresu. V imenu stranke svarajevcev je Pundit Moti Lai Nehruin sledeče definiral stališče opozicije: »Mi odklanjamo malikovanje kolovrata in nočemo pristati na nauk, da moremo samo s pomočjo kolovrata doseči svaraj (avtonomijo). Vsi želimo disciplino, toda to ni nikakoli disciplina, če hoče večina izključiti manjšino. Mi ne maramo potepati svoje močnatosti in spoštovanja do samih sebe in se podvreči Ghandijevi komandi. Mesto v kongresu je ravnostako za nas kot za naše oponente in mi bomo dosegli večino, da pometemo z onimi, ki se potegujejo za Ghandijevo resolucijo.« Po teh besedah eta zapustila Pundit

Nehru in Deshbandhu Das zborovalnico skupaj s 55 svarajevci. 110 oseb je ostalo v dvorani. Resolucija je bila nato sprejeta s 67 proti 37 glasom; č se jih je vzdržalo glasovanje. Ta Ghandijeva formalna zmaga je bila je navidezna, kajti če bi vsi svarajevci ostali v zborovalnici, bi bila resolucija z 20 glasovi večine odklonjena. V takem izidu glasovanja je Ghandi spoznal svojo poraz. Po naglem posvetovanju s svojimi pristaši je sprejmenil oni del resolucije, ki se tiče prisilnega predenja in peterskega bojkota da se to samo priporoča. Na podlagi teh in še nekaterih drugih koncesij so se dali svarajevci pragovoriti, da so se zopet vrnili k seji. S tem je poraz ultraradikalne ortodoksne Ghandijeve stranke popoln in definitiven. Svarajeva stranka je odnesla zmago na zasedanju in Mahatma Ghandi je odšel kot voditelj indijskega nacionalnega boja svojo labodjo pesem.

Darujte za Slajpahov fond!

Kateri razstavljalec na velesejmu bo imel velik uspeh?

Velik uspeh!

Samo oni, ki bo pred in med sejmom z inserati v „Jutru“ sistematično opozarjal široko javnost na svoje predmete. Brez dobre reklame ni danes mogoča nobena prireditve, brez prave reklame pa tudi ni dobre kupčije. — Zato inserirajte v „Jutru“!

Mali oglasi
Vsaka beseda 50 par
Za „Dopisovanje“ in „Svetlo“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Prihajete se le mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plača se lahko tudi v zamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priloženo znamenka in odgovor ta: manipulacijska pristojbina (2 Din).

Stanovanje
Dve veliki sobi v središču mesta, se oddaja, najraje za pisarno. Telefon na razpolago. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „2 sobi“. 16203

Družico
gospodično ali vdovo, ne čez 30 let staro, ki obvlada slovenski in nemški jezik in ima kako podjetje ali trgovino, išče v svrhu skrajšane poroke trgovec s premoženjem, 40 let star, sam in prijetne zunanosti. Ponudbe s sliko se naproša na „Oglasi zavod Sušnik“, 3102a Maribor.

Žlice, vilice
kubinski in žepni noži, jedilno orodje, pipci, škarje, žepna ogledala, ustniki za cigarete, pipe-mornarice, merila (pošeti), „Ilirija“, „Jadransko“ čistilo, leščilo, mast in apretura za usnje, olje za šivalne stroje, črnilo in gumi-arabikum na debelo pri trdki

Obni
Knjigovoznica
Župan, Galjeva ulica št. 2 (za palačo Ljubljanske kreditne banke), se pripravljajo za vsa v to stroko spadajoča dela. — Delo solidno in točno. 16268

Službe (iščejo)
Lesni manipulant
zmožen slovenskega, italijanskega in nemškega jezika ter vseh v lesno stroko spadajočih del, išče mesto. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Strokovnjak“. 16259

Kaj pravi gospod Sociolog?
«Rapidno naraščanje MALIH OGLASOV» v „Jutru“ samo argumenta nujnost te upeljave ter njeno utemeljitev v socialnih in gospodarskih razmerah vseh plasti naše-ga naroda!»

Lepa mesečna soba
se odda gospođi. Naslov v upravi „Jutra“. 16145

Dijakinja
se sprejme na stanovanje in hrano na Gospodovski cesti št. 12/I. 16019

Stanovanje
tri manjše sobe, kuhinja in pritlikline, se odda proti nagradi. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Preiskrbljen“. 16352

Na hrano in stanovanje
se takoj sprejme gospod. — Naslov pove uprava „Jutra“. 16341

Sobo
išče gospodično. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Mir“. 16350

Stanovanje
2 sob, kuhinja in pritlikline, se odda za 2 enakim v Vodnati v Maribu, tudi s manjšim. Naslov pove upr. „Jutra“. 16316

Kot sosstanovalec
sprejemam gospoda s 1. septembrom v lepo sobo, proti primerni nagradi. Ponudbe pod šifro „Zračna soba“ na upravo „Jutra“. 16315

Stanovanje
v novi hiši, 2 sobi, kuhinja, klet, pritlikline, elektrika in vodovod, se odda mirni stranki s 1. septembrom. — Naslov pove uprava „Jutra“. 16330

Stanovanje
na periferiji mesta Maribor, če mogoče z vrtno se vzame v najem. Erent, se vzame tudi v zakup malih hišica ali vila, na prijaznem prostoru. Ponudbe naj se pošljejo na upravo „Jutra“ v Mariboru ob 24. t. m. pod šifro „Dom“. 16298

Restavracija
pri kolodvoru, z vsem inventarjem, bievom itd., se za več let odda najboljšemu ponudniku. Kavcija 25.000 Din. Obvezne ponudbe z vsilno najemnine do 15. avgusta na naslov: V. Sirc, Kranj. 15559

Gospodarij pozor!
iščem za takoj ali pozneje v mestu prostor za delavnico ali kaj sličnega, kar bi preuredil sam. Prevzal bi zato po dogovoru z gospodarjem hišna popravila. — Cenjene ponudbe je poslati na upravo „Jutra“ pod šifro „Mizarska delavnica“. 16381

Kapital
Družabnika
za trgovino delnih pridelkov, se sprejme. Ponudbe na področje „Jutra“ v Mariboru pod „Veletrgovina“. 16125

Dopisovanje
«Nagajivček 6»
Dvigati pismo v upravi „Jutra“. 16353

Službe (dobe)
Modistinja
išče stalno mesto ter lahko nastopi takoj ali pozneje. Ponudbe z natevkom pisno, navedbo dosedanjega delovanja, starosti itd. je poslati na upr. „Jutra“ pod značko „Zmožna in poštena“. 16279

Absolventinja
drž. dvoracr. trg. šole z vsledno prakso v trgovini, šeli primerne službe. — Ponudbe je poslati pod značko „Trgovčeva hči“ na upravo „Jutra“. 16275

Za čas velesejma
event, tudi stalno, išče primerne službe trgovsko obrabena gospodična. Naslov v upravi „Jutra“. 16262

Mlad trg. pomočnik
sedaj prost, išče mesto v kakem večjem kraju Slovenije v trgovini s specijalnim blagom. Nastopi lahko takoj. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Mariliv 20“. 16222

Starejša prodajalka
provizivna, samostojna in dobra moč, izvrstna manipulativna, z dolgotrajno prakso, šeli premeniti službo. Sprejme tudi mesto voditeljice kake družnice. — Najraje tam, kjer ima vao oskarbo v hiši. — Dopise na upravo „Jutra“ pod šifro „St. 1470“. 16179

Za časa velesejma
popolnjen je trgovsko izobražen, kavcije zmožen gospod na razpolago. — Dopise na upravo „Jutra“ pod šifro „Dž. činovnik“. 16331

Knjigovodja
drž. uradnik s srednješolsko izobrazbo, z daljšo prakso v trgovskih podjetjih, samostojen delavec, veče vseh knjigovodstvenih in blagajniških poslov, sestave bilanc itd., provzame v popolnopravništvu in korepondenčni trgovska ali drugača podjetja. Ponudbe pod „Rasen in zanesljiv“ na upr. „Jutra“. 16344

Učenka
šeli mesta v trgovini mešane blaga. Naslov: Franc Walland, Ševčiča ob Šavi. 16309

Kontoristinja
ki je dovršila s odličnim uspehom drž. dvoracredno trg. šolo, šeli mesta. Gre tudi na deželo. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Dežela“. 16293

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
ne inserira v „Jutru“

Prodajam
Krasna perz. preproga se proda. — Vprašanja pod šifro „Vrednost“ na upravo „Jutra“. 16294

Kupim
Suhe gobe, brinjevo olje in fišol kupuje po najvišjih cenah ter prost za povzornje ponudbe trčrka Fr. Sirc, Kranj. 1117

Vrata, dvokrilna
se prodajo. Naslov v upravi „Jutra“. 16261

Okrogel les
srečkov, lipov in topolov, gost, malo grčast in povosen suh, se kupi. — Ponudbe s ceno postavno oddaja železniška postaja pod značko „Povosen suh“ na upravo „Jutra“. 16240

Krepnpapir
v lepih barvah, kakor tudi druge papirje za dekoracije sejmskih prostorov. Priporočila trgovina Iv. Bonča & Selenburgova 5. 16192

Hiša z gostilno
premočevanje tujcev in vpetljano trgovino, na prometnem kraju blizu kolodvoru in Ljubljane, v večjem trgu, se upodno proda. Stanovanje in drugo takoj na razpolago. Naslov pove uprava „Jutra“ pod „Ugodna prilika 15825“

Moško kolo
dobro ohranjeno, se poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 16340

Enonadstropna hiša
z vrtno in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj proda. Polzve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 16102

Prodajam novo hišo
kakor tudi nekaj pohštva za jedilno sobo, po jako nizki ceni. Vpraša se v Ljubljani, Vodnikova c. št. 830. 16338

Nova, lepa vila
10 minut od pošte, s takoj prostim stanovanjem; z vsem lep obdelan vrt, elektrika, vodovod, se pod ugodnimi pogoji proda. Posredujevalci izključeni. — Ponudbe pod „Ugodnost“ na upr. „Jutra“. 16329

1 jedilni servis
za 6 oseb, 1 servis za kavo in za moca, kakor druge porcelanske in steklene predmete ter 2 preprogi, prodaja Kračun, Poljčane. 16317

Več fine damske obleke
se po niski ceni proda. — Naslov pove uprava „Jutra“. 16313

Knjige
slovenske; revije, starine, redkosti, baletistiko, časopise itd. (nad 500 knjig), prodajam Kupci naj pošljejo naslov na upravo „Jutra“ pod „Redka prilika 12345“.

Večji bukov gozd
za sečnjo, kupim. Cenjene ponudbe pod „Bukov gozd“ na upravo „Jutra“. 16300

Vinosradniki, pozori!
Prodajam devet vinskih sočrv (Lacerrasser) od 1300 do 2500 litrov. Sodi so se zelo novi, vel v najboljšem stanju. Iste tudi zamenjam za belo vino. Cenjene ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Lacerrasser“. 16312

P...no sobo
z uporabo kuhinja, v mestu, išče mirna stranka. — Plača dobro in tudi drugače gre v vseh ostih na roko. Ponudbe pod „Soba 1111“ na upravo „Jutra“. 14806

Automonter
samostojen, se 1886. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Samostojen“. 16265

Za čas velesejma
event, tudi stalno, išče primerne službe trgovsko obrabena gospodična. Naslov v upravi „Jutra“. 16262

Prodajam
Krasna perz. preproga se proda. — Vprašanja pod šifro „Vrednost“ na upravo „Jutra“. 16294

Kupim
Suhe gobe, brinjevo olje in fišol kupuje po najvišjih cenah ter prost za povzornje ponudbe trčrka Fr. Sirc, Kranj. 1117

Vrata, dvokrilna
se prodajo. Naslov v upravi „Jutra“. 16261

Okrogel les
srečkov, lipov in topolov, gost, malo grčast in povosen suh, se kupi. — Ponudbe s ceno postavno oddaja železniška postaja pod značko „Povosen suh“ na upravo „Jutra“. 16240

Krepnpapir
v lepih barvah, kakor tudi druge papirje za dekoracije sejmskih prostorov. Priporočila trgovina Iv. Bonča & Selenburgova 5. 16192

Hiša z gostilno
premočevanje tujcev in vpetljano trgovino, na prometnem kraju blizu kolodvoru in Ljubljane, v večjem trgu, se upodno proda. Stanovanje in drugo takoj na razpolago. Naslov pove uprava „Jutra“ pod „Ugodna prilika 15825“

Moško kolo
dobro ohranjeno, se poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 16340

Enonadstropna hiša
z vrtno in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj proda. Polzve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 16102

Prodajam novo hišo
kakor tudi nekaj pohštva za jedilno sobo, po jako nizki ceni. Vpraša se v Ljubljani, Vodnikova c. št. 830. 16338

Nova, lepa vila
10 minut od pošte, s takoj prostim stanovanjem; z vsem lep obdelan vrt, elektrika, vodovod, se pod ugodnimi pogoji proda. Posredujevalci izključeni. — Ponudbe pod „Ugodnost“ na upr. „Jutra“. 16329

1 jedilni servis
za 6 oseb, 1 servis za kavo in za moca, kakor druge porcelanske in steklene predmete ter 2 preprogi, prodaja Kračun, Poljčane. 16317

Več fine damske obleke
se po niski ceni proda. — Naslov pove uprava „Jutra“. 16313

Knjige
slovenske; revije, starine, redkosti, baletistiko, časopise itd. (nad 500 knjig), prodajam Kupci naj pošljejo naslov na upravo „Jutra“ pod „Redka prilika 12345“.

Večji bukov gozd
za sečnjo, kupim. Cenjene ponudbe pod „Bukov gozd“ na upravo „Jutra“. 16300

Vinosradniki, pozori!
Prodajam devet vinskih sočrv (Lacerrasser) od 1300 do 2500 litrov. Sodi so se zelo novi, vel v najboljšem stanju. Iste tudi zamenjam za belo vino. Cenjene ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Lacerrasser“. 16312

P...no sobo
z uporabo kuhinja, v mestu, išče mirna stranka. — Plača dobro in tudi drugače gre v vseh ostih na roko. Ponudbe pod „Soba 1111“ na upravo „Jutra“. 14806

Psiček
čistokrvn opičar (Affenpinscher), se ceno proda. — Naslov pove uprava „Jutra“. 16338

Olosho
Gramofon
dobro ohranjen, s ploščami, se poceni proda. — Ponudbe pod „Gramofon“ na upravo „Jutra“. 16170

Mlad drž. uradnik
bi se rad spoznal z dobro situirano gospođo s premoženjem v svrhu poznejše ženitve. Dopise pod „Sreča do groba“ na upravo „Jutra“. 16325

Godbeni avtomat
dobro ohranjen, se proda. Naslov pove uprava „Jutra“. 16068

Mladenec
ki ima veselje do kmetijstva, se želi prirediti na kako dobro posestvo z Din 30.000, z dekletom 17—23 let. Vdova ni izključena. — Prednost imajo poleg posetiva, gostilna-trgovina na Gešeli. Ponudbe, če je mogoče s sliko, ki se na zahtevo vrne, pod šifro „Dežela 10“ na upravo „Jutra“. 16322

Zastopnika
s provizijo, ki ima na vzorčen veličinu razstavljeno usnjeno izdelke, iščem. Ponudbe na: Industrija zama, Albert Steiner, Vražiča din. 16301

Sreča mila
Dobro situiran, 35 let star trgovec v večem mestu Slovenije, bren telesihih hiš, veče slovenskega, laškemu, francoskega in grškega jezika, lepe zunanosti, z večjim premoženjem in opremljenim stanovanjem v lastni hiši, želi znanja v svrhu takojšnje ženitve z gospodično ali vdovo ne čez trideset let staro ter nekoliko veče vsaj dveh tujih jezikov, četudi brez imetja in posebne nabrabe. — Želi se natančni naslov, da st damo brez njene vednosti in škode na njenem ugledu, lahko ogledam. — Za najmanjšo prelomitve diskretnosti, se zavečem plačati 50.000 Din in se v tem slučaju izve moj naslov v upravi „Jutra“. — Dopise pod šifro „Takošnja sreča“ na upravo „Jutra“ do 25. avgusta 1924. 16314

Psi Oha!
Trajno uničevalno sredstvo „LUCIFER“ proti stenicam, škrcam in grilom. Najboljšeji prelomitve in odobren patent št. 2558. Enkratna uporaba „Luciferja“ trajno temeljito iztreži z željezo nalogo vrst. Ne maže, ne razjeda, nistrup! Ze prvo noč spite mirno brez nadleg. Z dosedanjimi tinkturami je bilo treba masati dvakrat vsak mesec „Lucifer“ Vam prihrani 800 odst. letnih izdatkov, ker deluje trajno. Ogromen uspeh. — Iščete go zastopnika z 8 odst. provizijo. Ena steklenica stane 22 Din, šest 114 Din, dvanaest 216 Din s poštno navodilom in reklamno vred (za prodajalca). Denar vnaprel, povzette je predragro. Izpište naslov: I. Gaberčič Maribor, Korčičeva ulica 4. 16226

Pes volčje pasme
se je 7. avgusta izgubil. — Odeš je od doma in se ni več vrnil. — Šili na ime „Rex“. — Izločitelj naj ga pripelje: „Slograd“, Frankopanska cesta št. 151, proti primerni nagradi. 16219

V nobeni knjižnici ne sme manjkati Cankarjev zbornik
Uredil dr. J. Glonar
Vez. 27 Din, broš. 50 Din, poš. 120 Din
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Udruženje jugoslovenskih novinarjev, sekcija Ljubljana, javlja svojim članom tužno vest, da je njegov redni član, gospod

Miha Moškerc

urednik „Slovenca“
danes jutraj po dolgi bolezi preminul. Pogreb pokojnika bo jutri, v torek, ob 17. uri iz poslopja Zadrugne zveze, Dunajska cesta. Ohranimo mu blag spomin!
Ljubljana, 11. avgusta 1924.
Odbor

Veridicus

Pater kajetan

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Na vrhu stopnic je srečal Bezlajevo Miciko. Nesla je na veliki, široki deski krožnike, pribor in več skledic, pod pazduho pa prt in prtič.

«Kam pa nesete?» se je začudil Svetlin.
«Vam, gospod kaplan.»
«Kako to? Saj grem lahko v župnišče...»
«Gospodična Malka so rekli, da boste jedli odslej zmerom v kaplaniji, in jaz vam prinesem vsak dan vse, kar je treba.»
Micika, pomočnica kuharice Neže, je šla urno k vratom kaplanove sobe in je s komolcem pritiskala na kljuko, da bi odprla duri. A bile so zaklenjene in ključ je tičal v ključavnici.

«Kaj to pomeni?» je razmišljal Svetlin glasno, in ker je videl, da se deklet brezuspešno muči s komolcem, je hotel naglo odkleniti. Segel je po ključu, a se pri tem s prsti zadela ob Micikino nogo. Cutil je, da ima Micika na sebi le gornje krilo, ker v hipu se je zavedel, da je z roko močno zadela ob gorko in trdo meso.

Kri mu je bušnila v obe lici, postalo mu je silno mučno in skoraj zavpil je:

«Oprostite... tega nisem hotel!»
Micika pa se je zasmejala, stopila nazaj, da bi mu napravila prostor, in se zadela vanj.

«Kako si nerodna!» se je razjezil Svetlin, se umaknil okoli nje ter nato odklenil in odprl vrata.

«Oba sva nerodna... no, brez zamere!» je dejala Micika smeje in stopila v sobo. Nato je odložila desko na stol, pogrnila mizo in razstavila po nji krožnike in skledice. Medtem je govorila:

«Drugič pojde že bolje... Navaditi se je treba. Samo povedati mi morate, kako želite. Na kateri strani želite sedeti? Tule... da ne boste gledali v okno med jedjo... Prav, kajne? Zdaj pa kar začnite, da se ne shladi. Prinesem vam še vina in vode. Takoj se vrnem.»

Svetlin je hodil molče po sobi gor in dol ter se oziral po durih.

«A gospod Torkar?» je vprašal.
«Gospod Torkar jedo že z gospodom fajmoštom in gospodično Malko,» je odvrnilo deklet in odhitelo.

Svetlin se je zdrznil: izključen sem za kazen! — Haha, zato, ker sem vzlic župnikovi prepovedi hudiča «panal»? Pre-neumno! — Zato moram danes jesti sam. Kakor neubogljiv otrok, ki ga pošljejo v kuhinjo jesti! Imenitna disciplina!

Samo zmoti je, gospod župnik: jaz nisem bil neposlušen, jaz nisem hudiča panal, ker ga sploh ni bilo. Kaznovan sem torej po krivici. Takoj po obedu vam to razložim. Nič drugega

nisem storil kakor to, kar bi bili storili tudi vi in vsak pravi katoličan. Telesno dobro delo usmiljenja. Bolniku sem pomagal in dal poklicati zdravnika. Storil sem torej golo človeško dolžnost in si ne lastim prav nobene zasluge.

Zamišljen je sedel za mizo in brisal s prtičem krožnik. In ko je vrtel z roko po krožniku, vedno od leve na desno naokoli, se je naenkrat spomnil:

«Ali — Micika je rekla: odslej bom jedel vedno sam v kaplaniji! In ona mi bo stregla vsak dan!»

Torej popoln prelom — za vselej? Obsodba brez zaslišanja in preiskave. To je nasilje, teror! In zdaj naj se še ponižam in morda lepo prosim odpuščanja? Cemu neki? Župnik Zdražba, resničen zdražbar ste videti, ampak tudi jaz sem — mož! Kakor hočete. Meni prav zares ni posebno zanimiva vaša družba. Ljubih prijateljev imam tukaj dovolj. (Ozrl se je po svoji knjižnici.)

Hm, pravzaprav... celo mučno bi mi bilo po vsem tem, kar sem zvedel davi na poti na Dobravo, kaj več občevati z župnikom in Malko. Kar dobrodošel mi je tale sporček. Poslej bomo pač občevali le službeno — v ostalem pa hodili vsak svojo pot. Se vsaj ognem nevarnosti, da bi me ljudje metali z Zdražbo in Kočvarjem v isti koš... Kako že pravi nekje Henrik Ibsen: «Najmočnejši je mož, ki stoji v življenju sam!» — Pa stojim! In kdo mi more kaj? — — —

Hlastno je začel jesti. Lačen je bil. Hodil je dobre tri ure po zraku in po maši na Dobravi užil le skodelo mleka in kos kruha.

«O, kaj še niste gotovi? Saj bo vse mrzlo.»

V sobi se je zopet pojavila Micika s četrtinko vina in pol litrom vode. Zamišljen se je ozrl Svetlin nanjo in opazil, da je lepo deklet. Stala mu je nasproti, jedra, mlada, komaj petindvajsetletna, zardelih, zdravih lic z jamicami, močnih, belih zob, ki so se ji svetili med rdečimi bujnimi ustnicami. Črne nekoliko majhne oči so se ji neprestano smejale in glavo ji je pokrivalo dvoje debelih kit črnih las.

Gledal jo je par hipov, potem molče jedel dalje.

«Gospod kaplan, zakaj ste pa vedno tako žalostni? In tako tihi? — Glejte, gospod fajmošter so zmerom dobre volje in prav radi se pošalijo in smejejo... Včeraj so me tule celo vsčipnili, da imam še danes rdečo liso... Ali vidite?»

V hipu si je zavihala rokav in pokazala nad komolcem zardelo polt.

«To me prav nič ne zanima,» jo je zavrnil Svetlin. «Pa... ste rekli poprej... Ne, je že dobro. Lahko pridete po posodo čez pet minut.»

«No, saj utegnem počakati. Gospodična Malka so rekli, da se lahko za vas brigam, kolikor le hočete. Ona pa vas noče niti videti več, je dejala. Ne vem, kaj ste se ji tako zamerili.

Tudi gospod fajmošter in gospod kaplan Torkar, sem slišala, sta se jezila na vas... Da bo pisal, še danes pisal, je pripovedoval gospod fajmošter, ko sem prišla po vino. Potlej so se pa vsi trije na glas smejali. Jeze pač gospod fajmošter ne znajo držati. Gospodična Malka je nedavno pripovedovala, da znajo biti, samo če hočejo, zabavni za deset fantov, čeprav niso več

tako mladi in že precej osmukani, bihihi... Vi pa ste še mlajši od mene... vsaj dve leti. Tak fant ste, da bi se moralo vse smejeti na vas... Ali ne boste več? — Bom pa pospravila Ampak zdajle pojedete nekoliko počivat, kajne? — Pripravim vam posteljo in kdaj naj vas pridem zbuditi?»

Ze se je sklonila nad posteljo in potegnila pokrivalo k sebi Svetlin pa je sunkoma vstal in skoraj zarezal:

«Le pusti! To je moje delo... Kar hitro odnesi in pusti me samega! — Zavedajoč se svoje osornosti je še dostavil. «Hvala za tvoj trud. Ne hodi več k meni! Tudi hrano mi bo prinašal od jutri nadalje cerkvenik.»

«Torej mene ne marate?» — V oči sta ji stopili dve resnični solzi. S čim sem vas razžalila? Prosim, povejte mi, kaj vam ni prav, in ravnala se bom po vaši želji. Tako rada bi vam stregla...»

Rekla je to s toliko iskreno tugo, da je Svetlina zbolelo. Spoznal je, da to kmetiško deklet ni preračunljivo koketno in vsiljivo, kakor se mu je zdela in kar ga je odbijalo, nego da ga ima resnično rado in da mu je brezmejno vdano. V njem Micika ne vidi duhovnika, nego le človeka, posebno simpatičnega in lepega, kakor ga ni videla še nobenega. Blazna živalca!

Svetlinu se je zasmilila. Zato je odgovoril s prisrčnostjo:

«Micika, žaliti te nisem hotel. Toda, ker hočem dobro tebi in se sam nočem izročiti ljudem v zobe, ne smeš več priti k meni. Ljudje so zlobni, in izgubljene časti bi nama ne mogel vrniti nihče, čeprav bi ostala popolnoma brez krivde. To ve vendar najbolje gospodična Malka...»

«Ah, saj me je ravno ona poslala k vam! Vpričo gospoda župnika mi je dejala, da vam bom prinašala zajtrk, obed in večerjo, da naj vam pospravljam sobo in strežem v vsakem oziru... Gospod župnik pa so prikimavali in mi rekli, da naj le grem in naj vam bom poslušna, kakor bi bila vaša strežnica.»

Svetlinu se je jasnilo. Strašen sum mu je vzrastel.

«Tako torej: onadva sta te poslala k meni. Pa zakaj ravno tebe, Micika? — Priznaj odkritosrečno, priznaj tako resnično, kakor pred Bogom v spovednici: ti si včasih govorila o meni, — v kuhinji si me vpričo gospodične Malke pohvalila!»

Micika je povesila glavo in se v zadregi nasmehnila.

«Ali priznaš, da si rekla, da sem ti všeč?»

«Da, res je.»

«In kaj si rekla?»

«Ne, tega pa ne povem.»

«Povej! Nič se ne sramuj. To moram vedeti.»

«Rekla sem gospodični Malki, da... da... da ste lep gospod... da imate krasne lase, pa... pa... ne, nič drugega, gospod.»

«Ne laži, Micika! Še nekaj si rekla: kar povej — vse, vse!»

«Pa... pa... da bi hotela biti, kadar postanete župnik, vaša kuharica.»

«In kaj je rekla nato gospodična Malka?»

«Da sem hudo neumna.»

«In kaj še?»

Trboveljski premog in drva

dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. Pinašilo tudi na obroko.

524

VII. Bečki

medjunarodni velesajam

7. — 14. septembra 1924

Povoljna kupovna prilika
za sve struke

Najobilniji izbor! Bezkonkurenčne cene!

Veliki uspeh Beč kog proljetnog velesajma 1924

100.000 kupaca

Velika glazbena i kazališna proslava grada Beča

Razjašnjenja:

WIENER MESSE, WIEN VII

kao i putem počasnog zastupstva

u Ljubljani:

AUSTR. KONZULAT, Turjaški trg 4
JOSEF ZIDAR 1830a

Usnjar

45 let star, perfekten v vegetabilnem hitrem strojarstvu za zgornje in spodnje dele, kakor prima izdelovanje barvanega in črnega Chroma, s prakso po nemškem in angleškem sistemu, išče primerno službo. — Ponudbe na oglasni zavod Sušnik, Maribor. 4163/a

Dekoracijske rastline.

Razstavljalcem velesajma naznanjam, da imam vedno na razpolago dekoracijske rastline, lavorje, palme in druge rastline v odkup in na posodo. Poizve se v cvetličarni VIKTOR KORSIKA, Kongresni trg 3. 4161/a

Modne liste

najnovejše, za jesen in zimo
1924 - 1925

ima v veliki izbiri v zalogi knjigarna

Tiskovne zadruga

v Ljubljani, Prešernova ulica 54
(nasproti glavne pošte)

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico, r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih
Mestni trg št. 6 v Ljubljani Mestni trg št. 6
Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po

8%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.
Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvo. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur. 1115/a

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46
Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejšja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žara. Tovarna furnirja.

Zahvala.

Ob nenadni smrti našega nepozabnega brata, svaka in strica, gospoda

Ludvika Babnika

podžupana ljutomerskega

je sožalovalo z nami toliko prijateljev in znancev, javnih korporacij in različnih društev, katerih član je bil blagopokojni, da nam ni mogoče izreči vsakomur posebej svoje zahvale. Zaradi tega naj se nam oprostite, da se zahvaljujemo tem potem najiskrenejše vsem, ki so nas tolažili in se spominjali blagopokojnega v besedah ali pismu, se udeležili veličastnega pogreba, poslali cvetje in vence ali na kakršenkoli drugi način.

4160/a **Žalujoci ostali.**

V Ljutomeru, dne 9. avgusta 1924.

Centrala: LJUBLJANA Kongresni trg 3. Anončna in reklamna družba z o. z. **ALOMA COMPANY** Podružnica: BEOGRAD

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih